

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

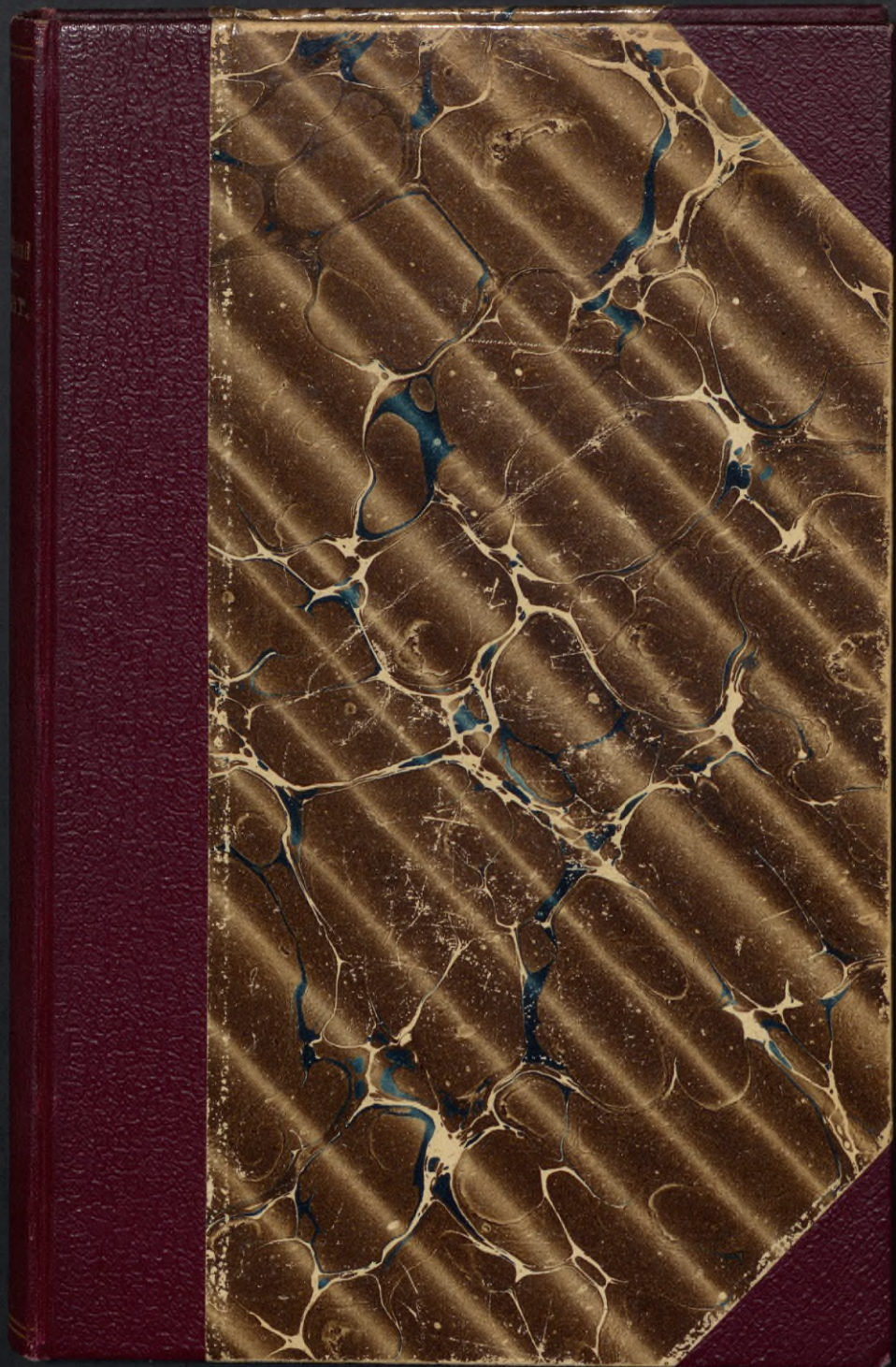
GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

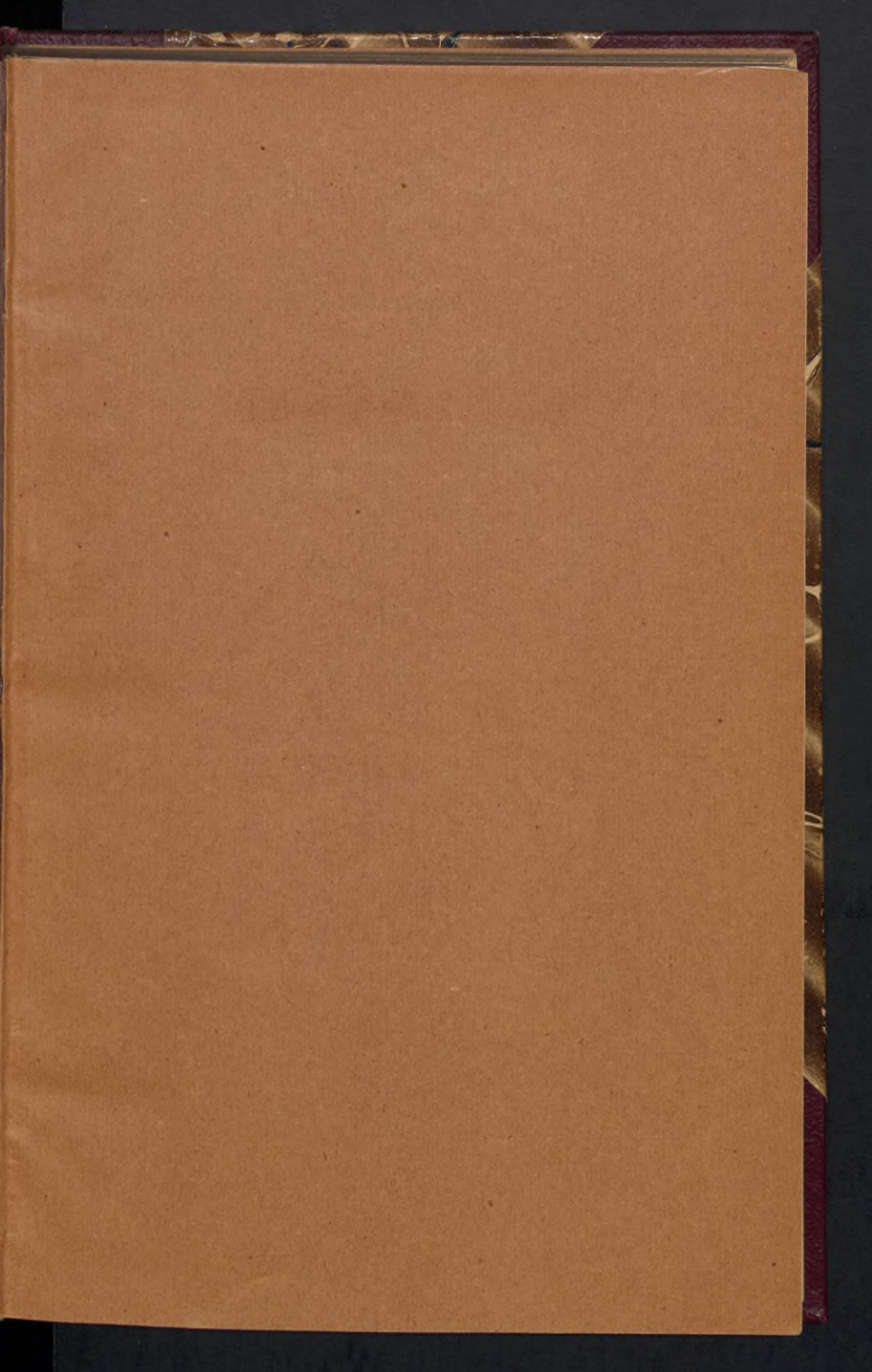

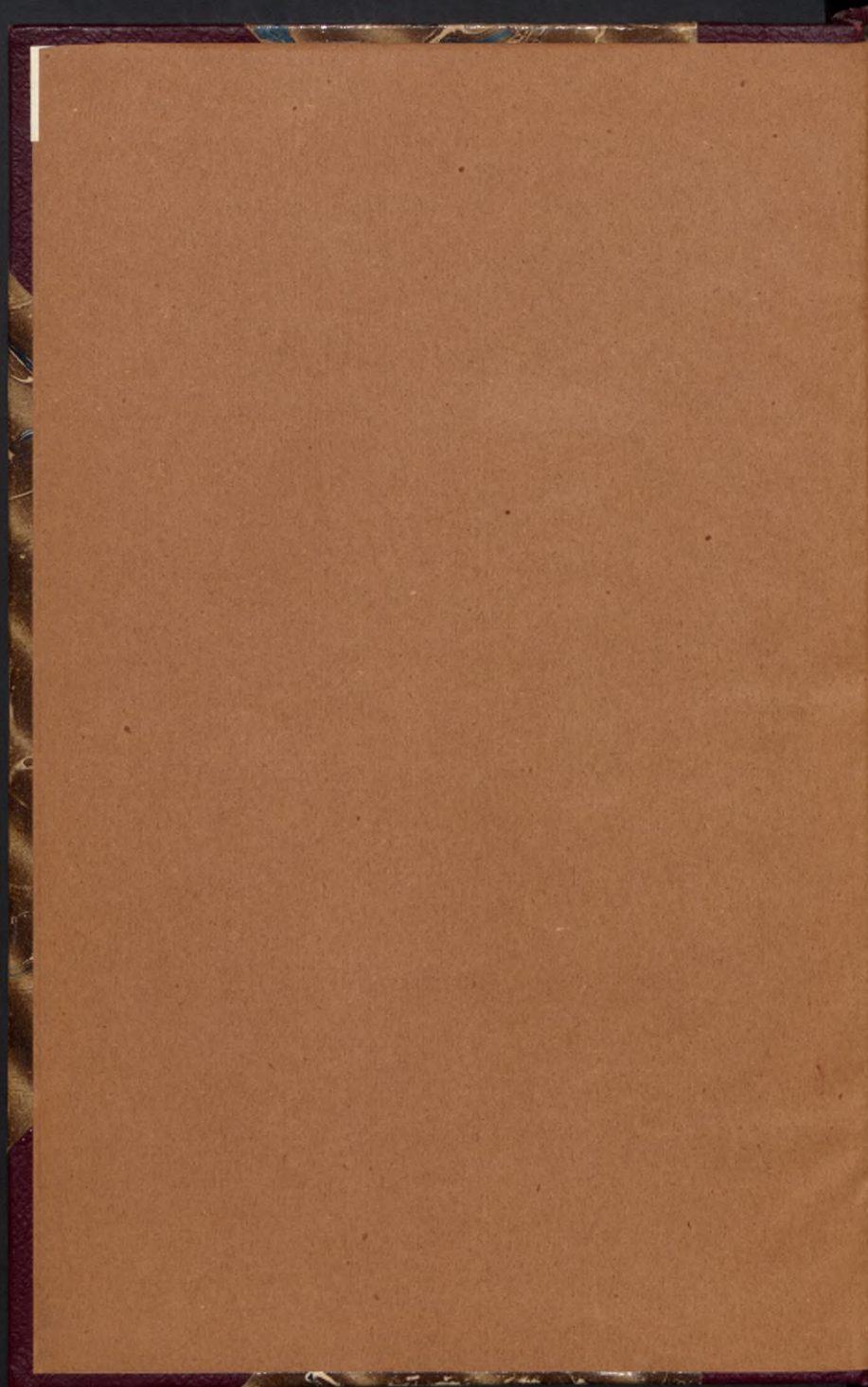
UPPSALA
UNIVERSITET

Litt.
Sv.

BITAR

AF

SNORRE.

[Signis Wardlund f. Sjögander

MED FÖRORD AF N. P. ÖDMAN.

STOCKHOLM
FAHLCRANTZ & Co

STOCKHOLM
IVAR HÆGGSTRÖMS BOKTRYCKERI 1894.

FÖRORD.

*E*huru »Snorre» torde för rätt många inom vårt land redan vara en så pass känd och värderad författare, att det förord jag här kommer med, när nu »Snorres» stycken för första gången framträda i bokform, kan anses i det närmaste öfverflödigt, skrifver jag det dock gerna såsom gammal bekant med författaren.

Oberäknadt att flera af »Snorres» bitar allra först genom tidningen »Vårt Land» och sedan genom tidningarne »Idun» och »Svea» blifvit spridda inom en vidsträckt läsekrets landet rundt, så har äfven undertecknad haft det nöjet att genom uppläsning göra många af dem bekanta för stora skaror af åhörare vid mina offentliga s. k. »aftonunderhållningar» här och där i landet och icke minst i hufvudstaden; och jag tror, att jag blott skall behöfva påminna mina åhörare om det nöje »Snorres» stycken städse beredde dem, för att de skola skynda att tillägna sig hela samlingen, där en mängd andra, alla i frisk humor och skalkaktig satir mätande sig med dem de redan hört, återstå att göra bekantskap med. Jag är viss, att det ock skall

vara dem kärt att genom egen läsning åter få förfriskas af ett godt löje vid sådana små kvicka satirer som »Kalaset», »När herrskapet X. flyttade från orten», »Mammas Pelle», »Balens drottning» m. fl. eller vid den lekande idyllen »Sommarlif», andra att förtiga. Och den mängd nya bekantskaper de komma att göra, lika träffande i sin satir och lika lediga i sin diktation, skall ytterligare öka deras nöje och på samma gång den popularitet »Snorre» redan på många håll åtnjuter. Jag undviker att påpeka några särskilda stycken som »de bästa», emedan jag då sannerligen skulle råka i valet och kvalet, utan lämnar detta åt hvar och en som själf bereder sig det nöjet att skaffa sig »Snorres» bok och läsa den.

»Snorre» är en sund satiriker med en skarp och klar blick för mänskliga lyten och dårskaper af hvarjehanda art, icke minst inom vårt hvardags- och societetslif; och vi känna här alla igen oss själfva — eller våra grannar. Hans »bitar» kunna läsas med nöje och med fördel af hvem som helst, af gamla och unga, af allvarliga och glada, och intet rent sinne behöfver någonsin taga anstöt af hans skildringar, ty »Snorres» tendens är den bästa, han satiriserar endast det löjliga eller dåliga; och den som kan läsa mellan raderna finner lätt, att hvad »Snorre» i grunden älskar, det är sanning, flärdlöshet och ett trohjärtadt väsen.

Men »Snorre» är ej endast **satiriker**, ehuru han kanske som sådan är starkast och i några stycken, såsom t. ex. i »En mänsklighetens välgörare», med verkligen dräpande kraft låter sitt gissel träffa vissa osunda företeelser just i vår tid, i vårt »fin de siècle» — nej, han har äfven skrivit ett och annat **rent komiskt** stycke, som, fritt från all satir, blott skänker oss det gladaste löje; och att han äfven inom **idyllen** bjuder oss små värdefulla poem, därom har jag här ofvan redan gjort en antydning och vill blott tillägga, att han på detta område har till sitt förfogande toner, som med det lekande förenar på det älskvärdaste sätt det blida och ljuftiga.

Nå, hur har »Snorre» nu äntligen kunnat förmås att ge ut en samling af sina bitar? Jo, sedan undertecknad, som »Snorre» på sitt originella vis behagat kalla sin »profryttare», ofta blifvit efter de soiréer, där jag uppläst stycken af honom, ansatt icke blott af de nyfikna frågorna: »hvem är Snorre?» — »hvar bor Snorre?» — »är Snorre en karl eller en kvinna?» etc. utan äfven af de mera praktiska: »skall inte Snorre snart ge ut sina stycken?» — »när kommer han ut i bokform?» — »kan man få en afskrift af det och det stycket?» (den sista frågan äfven ibland sänd i bref) — så beslöt jag till sist att icke lämna »Snorre» någon ro förrän han låtit beveka sig att ge ut

sina »bitar», så mycket hellre som jag själf inte tycktes ha utsikt att få någon ro, förrän det var gjordt. Och därför komma de nu äntligen här.

Men jag får väl inte häller någon ro för mina frågare, förr än jag till sist nu äfven upplyser, att »Snorre» inte alls är någon »han» utan en »hon» — så att nu är äfven den saken klar.

Och må nu »Snorres bitar» få stor spridning och bereda mången ett godt uppfriskande löje, och må de äfven »bita» en smula på de håll, där sådant kan vara hälsosamt och behöfligt.

Gefte den 10 April 1894.

N. P. Ödman.

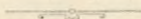
Till herrar kritici.

Om bland den andra skaldegrödan
Ni skulle se min lilla knopp,
Så tag den ej till granskning opp,
Jag ber — det lönar icke mödan.

Gunås jag ej publiken kniper
Med djup och gåtfull poesi,
Jag riktigt skäms, att allt häri,
Jag tror, att hvar och en begriper.

Och nu jag säkert därpå litar,
Att I, o lärde kritici,
Med rynkad näsa gån förbi,
Och djupt förakten *Snorres bitar*.

En dröm.

(I taxeringstiden.)

Man vet, att drömmar ofta kunna vara
Rätt konstiga och underbara,
Och själf jag hade en förliden natt
Högst underlig — ja, galen och besatt —
Som det just roar mig för er berätta,
Och därför vill jag den på papper sätta,
Kanske att nå'n bland landets vise män
Lik Josef uti forna tider
Kan tyda gåtor ut och så omsider
Åt drömmen ge den rätta tydningen.

Nåväl, det tycktes mig i natt,
Att djuret höjt sig så till mänskans like,
Att äfven uti djurens rike
Man skulle nu betala skatt.

En del af kräken först begynte skräna
Och höja några ilskna rop,
Men ack! hvem brydde sig väl om de fä'na,
De voro ju så tama allihop,
Och just som det hos oss plär ske,
Man satte till en kommitté
Utaf de visaste och de mest samvetsömma
Att öfver sina likars beten dömma
— Det egna uti *denna* kommittén
Låg endast däruti, att den bestod af fän —

Men hör, hvad vidare mig hände:
Jag i en hast mig nu förflyttad såg
Bort till en äng, som grön och frodig låg
Uti en trakt, som jag förut ej kände,
Och utaf boskap var den ängen full
Med hud så glänsande och präktigt hull,
Och ingen häller undra må däröfver,
Ty i den bördiga och feta ängd
Där växte uti riklig mängd
Båd' timotej och klöfver.
Men allt, som glimmar, är ej gull,
Och ofta för en grästapps skull
De stångade hvarann' omkull

Och hornen i hvarandra rände;
Men när nu vederbörande dem sände
Det bud, att skatten skulle tagas upp,
De bildade helt tvärt en slutna trupp.
Så goda vänner blefvo allesamman,
Och uti allsköns frid och gamman
De lade råd och tänkte ut
Ett ganska vist och klokt beslut:
En mur omkring sin äng de skulle bygga,
Att ingen kunde utifrån den se,
Och se'n de utfört en så ljus idé,
De »struntade» i skatt och kommitté,
De skulle gifva, hvad de *ville* ge
Och så för resten gå fullkomligt trygga.

Och åter, förr'n jag knappast visste det,
Jag stod uppå en kal och stenig vret,
Där ock en massa fänad gick på bet,
Ej som de andra glänsande och fagra,
Nej, tvärtom ganska ruggiga och magra,
Och som jag det förstod af deras prat,
De voro tjänstemän i djurens stat.
De stackrarne! hur finga de ej sträfva
Blott för att kunna ta' sig fram och lefva!

När så till dem kom bud om skatt också,
Då började de kräken riktigt skratta
Och voro alldeles ur stånd att fatta,
Hur något sådant man kan finna på.
»Hvad i all världen ska' hos oss de taga»
»Här, där vi själfva måste gå och gnaga»,
»Om vi ska' hitta på ett enda strå»!
»Vi ha gunås ej någonting att gömma».
»Nej — må de komma hit och se och dömma»!
Nu herrarne i kommittén
— Naturligtvis på fyra ben —
Sig närma allaredan,
Men, som förut man kan förstå,
De först till gröna ängen gå,
Till magra vreten sedan.
Där utanför vid ängens mur
Nu stå de visaste bland djur,
Och djupt och länge de fundera
Och snusförnuftigt resonnera.
Att klifva öfver mur'n, därtill va' de för trötta,
Dessutom ingen fanns, som hade lust
Med dessa djuren att bestå en dust,
Som kunde händt, ifall de blifvit stötta.
En gammal välfödd stut till ordet tog,
Hof upp sin röst och föreslog
Uti ett tal, som värdigt var hans snille,

Att fast man utanför fick stå,
Man kunde ju dra' till ändå
Med denna skatten, som man ville.
— För kommittén min djupaste respekt,
Men den var allt en smula släkt
Med dessa feta, granna djuren,
Ty annars kan jag ej förstå,
Att icke någon fann uppå
Att stånga hål på muren —
Ja, nu man stod där och höll granna tal
Om detta årets skörd, som varit skral,
Att det var skäl att vara liberal
Och icke göra skatterna för tunga;
Att där fanns rikligt bet, man trodde visst,
Men — någon gång det kunde ju bli brist,
Och klöfverfälten voro än så unga.
En liten blygsam siffra ned man skref
Och gravitetiskt bort mot vreten klef.
En liten bit de hade blott att vandra,
Förrän den kal och bar framför dem låg,
Så klart och tydligt man hvart grässtrå såg,
De stucko upp så långt ifrån hvarandra.
Och kommittén nu i sitt anlets svett
Uti sin bok skref upp hvartenda ett,
Där fanns minsann ej någonting, som skymde;
Och samma kloka, gamla stut

Nu tappar ur sin hjärna ut
Den vishet han därinne rymde
— Och han var ansedd som geni —
Han skälen för sin dom nu ville gifva,
»Här», sa' han, »kan det aldrig sämre bli,
Och därför är det skäl uti
Att större siffra skrifva,
Visst ha ni ganska magert jämt,
Men det är alltid någonting *bestämdt*».

Se det var slutet det på leken,
Där stodo nu de svultna kräken
Och sågo ganska snopna ut.
Bäst jag mig grämde öfver saken,
Så låg jag där helt pigg och vaken,
Och drömmen — den var slut.

När herrskapet X. flyttade från orten.

Ett rykte sig sprider med ifver och fart,
Att X. ämnar flytta från staden.
Man undrar, man tviflar, man tror ej, men snart
Så står det att läsa i bladen.
Sitt hus och affären han sålt under hand
Och köpt sig ett gods uti Södermanland.

Nu blef det att undra, det kan man förstå,
Hur folk kan få så'na idéer,
Och vännerna tänkte med saknad uppå
Hans middagar, baler, supéer.
Det huset, det hade förstått föra stat,
Och tänk, hvad man där fått för ypperlig mat!

De flytta till landet, ty frun är så klen,
Får snart som förklaring man höra,
Men klart är, att de emot »societén»
Sin »plikt» skola veta att göra.
De därför så artigt sitt umgänge be
Att ännu en gång få på middag dem se.

Man åt, och man njöt, och man smorde sitt krås,
Med vinet man gjorde sitt bästa.
Ibland kom en känsla af vemod förstås,
Men nog var man glad för det mesta,
Och snart var det glömdt af hvarendaste gäst,
Att här var en sorgens och afskedets fäst.

Vid slutet utaf det lukulliska mål,
När glädjen var störst omkring bordet,
Det knackas i glaset: nu blir det en skål,
Herr borgmästarn tager till ordet.
Helt tvärt man tar på sig en ynkelig min,
Och vaktmästarn springer och håller i vin.

Och nu satt man häpen och hörde perplex
På saker, som förr man ej visste,
Att samhället just uti denne herr X.
Sin starkaste pelare miste.
Och själf såg han ut, som han visste ej stort,
Att sådana storverk han verkligen gjort.

Och om deras hem han så talte till sist,
Hur saknad det blef utaf alla.
Och nu uti näsdukar utaf batist
Man damernas tårar såg falla,
Och när så den vackra harangen han slöt,
Fanns knappast en herre, som icke sig snöt.

Och värden, af smickret och hyllningen rörd,
En skål vill för samhället tömma.
Af minnen, han säger, en rikelig skörd
Han städse i hjärtat skall gömma.
»Hur ljuft är att veta på aflägsen ort,
Att samhället minnes, det lilla man gjort.»

Och se'n alla dagar i sus och i dus
Man fästar, tills herrskapet resa,
Och kokfruar springa ur hus och i hus
Och koka och steka och fräsa,
Ty klart är, att ej man kan anses som vän,
Om icke man sett dem på middag igen.

Och männen ä' alla vid dåligt humör
Till följe af »städningens» fäsa,
Ty om de ej råka att titta sig för,
De stupa i ämbar och trasor.
Och frun går i halsduk, och uppsatt är kjol'n,
Och pengar försvinna som smör uti sol'n.

Men äntligen har man det klappadt och klart,
Och allt är så blankt, så det skiner,
Och bordet står färdigt och vinkar så rart
Med silfver, desserter och viner,
Och herrn är så nyrakad, putsad och fin.
Och frun tar uppå sig sin ljufvaste min.

Och rätterna äro desamma precis,
Som ätits hos alla de andra,
Och vågar nå'n ha det på enklare vis,
Ja, vips är man färdig att klandra,
Och »skålarna» komma, och höra man får
Precis, hvad man hörde på midda'n i går.

Fru X., stackars kvinna, beklagar jag mest:
Från packning och lådor och lårar
Hvarendaste dag skall hon vandra på fäst
Och smickras och simma i tårar.
Och hennes herr man är så firad och »rörd»,
Att sömnen är dålig och magen förstörd.

Men äntligen ned till stationen man går
Att bjuda farväl sista gången,
Och där med buketter i handen man står
Och visar sin sorg på perrongen,
Och nu hvilken klagan och jämmer blir hörd!
Det är så, att nästan en sten kan bli rörd.

Men sedan de rest, och man viftat sig mätt
Och torkat sig väl efter gråten,
Det nästan ser ut, som man andades lätt
Och kände sig nöjd och belåten,
Och säkert man sagt, om man ej varit feg:
»Hur' skönt, att de äntligen reste sin väg»!

Balens drottning.

Hon i societeten glänsar,
Ung och vacker och af börd,
Fåfång utan alla gränser,
Firad, konstlad och försnörd.

Ifrån fäst till fäst hon jagar,
Som om feber henne tär,
Och hur jämmerligt hon klagar,
Om en kväll hon hemma är!

Sina leenden de ljufva
Hon för balens lejon spar,
Och man kan sig riktigt grufva,
Hur hon snäser mor och far.

Ingen hvila hon sig tager,
Förr'n säsongen nått sitt slut,
Men hur ynkelig, blek och mager
Balens drottning då ser ut!

Ful är hyn, som förr var vacker,
Helsan rent förstörd i grund,
Magkatarr och nervattacker.
Och besök hos Westerlund.

Hon till allt förlorar lusten,
Glåmig, kinkig, gul och grå,
Och så skickas hon till kusten
För att nya krafter få.

Och där går hon nu och »svansar»
Ibland »gäster» utaf »ton»,
Uppå soiréer dansar,
Och är med i direktion.

Uti ingenting hon felar,
Som kan vara comme il faut,
För »de fattiga» hon spelar
Och är med i en tablå.

Ingen tid till grubblerier,
Nöjet söks på alla vis:
Kafferep och skogspartier
Och seglatser och kurtis.

Och så kommer hon tillbaka
Och begynner sin säsong...
Hvilken präktig mor och maka
Bör hon icke bli en gång!

"Har ni hört....?"

Det finns en dam, som rundt i staden ränner,
Som också du har mött uppå din stig.
Var viss därpå, om du ej henne känner,
Hon känner nog så mycket bättre dig,
Och rika, fattiga och gamla, unga
Ej nå'nsin undgått hennes viga tunga.

När allraförst du kom till denna världen,
Hon genast tog i denna nyhet fatt,
Och hur din mamma mådde efter färden,
Och hur du skrikit grymt din första natt,
Och kristningen och knusslet på konfekten,
Hon visste mera om än själfva slakten.

Se'n när du fick din lilla första flamma
Med korta kjolar, »piskan» uppå rygg,
I smyg hon hviskade det till din mamma,
Sen först hon satt därpå en färg så stygg,
Och så ditt glada, ljusa barnasinne,
Af henne fick sitt första mörka minne.

Hon öron har i alla väderstrecken,
Och ögon tror jag visst båd' fram och bak.
Allt hvad som händer, vet hon strax på fläcken,
Och bygger stora hus af minsta sak,
Och målar om och stryker på fernissa,
Tills man till första färgen ej kan gissa.

Allt skräp hon vet — hvad du har fått för värsen
Du satte in i tidningen i sta'n,
Hur många ägg, som gingo åt till färsen
Du hade på kalaset härom da'n,
Hvad som till sönda'n steks i grannfruns gryta,
Och hvilka fruar skola pigor byta.

När du blir kär — att det för henne dölja
Ej lyckats änn', nej, då du råkar ut,
Med lystna blickar skall hon dig förfölja
Och spionera ifrån hvarje knut.
Förr'n du dig för ditt hjärtas dam förklarar,
Så vet hon långt förut, hvad svärfar svarar.

Men värre saker på sitt skuldregister
Hon har än detta, som på skämt kan ta's,
Och efter alla dina fel och brister
Hon spejar ifrigt med förstoringsglas,
Och är så nöjd och skadeglad i hågen,
När hon har fått en giftig pil på bågen.

För all del akta dig att något göra,
Som sticker af mot hvad man blifvit van,
Ty då minsann hon kan på benen röra
Och löpa på en dag kring hela sta'n;
Så — för att något kunna undgå stormen,
Är bäst att vara stöpt i vanda formen.

Hon vet om allting, hvad du gör och tänker,
Ja mycket mera, än hvad själf du vet,
Sitt varmaste intresse hon dig skänker,
Fastän för dig uti all hemlighet.
När du som bäst i frid och ro dig tyckte,
Hon trasat sönder uti sta'n ditt rykte.

Men icke alltid hon i kjol sig kläder,
Nej, kanske mera ofta, än du tror,
I rock och byxor utstyrd in hon träder
På banklokaler, embetsrum, kontor
Och trifs så väl hos snobben som hos gubben,
När de om kvällen samlas uppå klubben.

Ej glädjen henne ofta följt, men smärtan,
Ty hon den saken uti grund förstår
Att söndra sinnen och att sarga hjärtan
Och pressa fram ur ögat harmens tår.
Och blir hon då bemött, som hon förtjänat,
Hon svarar, att det ej var »illa menadt».

Kan alla andra du på flykten drifva,
Med henne kan du aldrig blifva af,
Jag fruktar, att hon knappt skall ro dig gifva,
När du en gång blir lagd uti din graf,
Och outtröttlig i det allra sista
Hon räknat kransarna uppå din kista.

Nu närmar hon sig här så sur och trumpen
Och protesterar emot sitt porträtt,
Men småsint som hon är och feg och lumpen,
Hon får väl hämnas på sitt kända sätt;
Men jag vill säga, förr'n ridån nu faller,
Att hennes rätta namn är — småstadsskvaller.

Kalaset.

Htt rådslag det hölls uti paulun
Mellan herrn och frun.
»Vi ä' tvungna», sa' hon, »att vårt umgänge se
Här snart på supé.»
Men herrn han va' sömnig och kinkig och led,
Som män ha' för sed,
Och bad att få veta, hvar pengar ska' ta's
Till slika kalas.
Men frun hon höll tal för sin herre och man,
Att det inte gick an,
Hon hade just hört af en vän här om da'n,
Hur det pratas i sta'n.
Och för att få sofva och vara i fred
Så höll han då med
Och bad henne ställa till »eländet» fort,
Så det snart vore gjordt.

Och dagen knappt grytt, förr'n med brådska och fläng

Hon steg ur sin säng,

Och blåfrusen gnodde kring gator och torg

Med piga och korg.

I huset där vände man rakt upp och ned,

Så allt gick ur led.

Där skurades golf och där piskades damm,

Att knappt man kom fram.

Och frun lånte silfver och hyrde porslin,

Och herrn köpte vin.

Se'n kokfruar kommo och — hu, hvilket stök

I herrskapets kök!

Där svedde man fågel och kokte gelé

Som åt en armé.

Men medan i köket så flott det gick till,

Åt herrskapet sill,

Ty för att ens vänner ska' smörja sitt krås

Själ' spar man förstås.

Och frun sprang från morgon till kväll, stackars kräk,

Så ansträngd och blek,

Och herrn gick där husvill och misslynt och tvär

Och va' till besvär.

Men äntligen blef det då färdigt en gång,

Och i sin salong

Stod frun så belåten på värkande ben,

Men ansiktet sken,

Och herrn så polerad från hjässa till fot
Tog gästerna mot.
Och småstadens finaste societé
Man bedt till supé.
Och där funnos herrar med stjärna på frack
Och med chapeau-claque.
Borgmästarén var där, en väldig magnat,
Med sin magistrat,
Och doktorn i sta'n och en gammal major,
En sprucken tenor,
Och några magistrar, så tysta som mur'n
I dörr'n till tamburn.
Och damerna kommo i siden och släp
Med blommor och skräp.
Fru borgmästarinnan i soffan slog ned,
Så ståtlig och bred,
Bredvid en majorska af adelig börd,
Förtorkad och snörd.
Och rådmännens fruar se'n sutto omkring
Så snällt i en ring.
Och innan man hunnit slå språklådan opp,
Kom teet med dopp.
Och se'n alla herrar försvunno så fort
Till punsch och till kort,
Men hvar på sin plats sutto fruarna kvar,
Som brukeligt var,

Och se'n om allt skvaller och nytt pratats slut
Dog samtalet ut.

Och så kom tenoren och sjöng och drog på
Med »Min lilla vrå».

Och när så en fröken man enträget bedt,
Det blef en duett.

Man talte förtjust om hur vackert dä' va',
Men gäspade bra.

Och sist när man pinats och hört en sonat,
Kom ändtligen mat.

Och nu blef det lif i de domnade ben
Igen vid supén.

Där slamrades nu som »för brinnande lif»
Med gaffel och knif.

Och när man så ätit hvar endaste rätt,
Blef borgmästarn mätt

Och strålande stod där med glaset i hand
Och »hjärtat i brand».

Och höll, se'n bland »lagret» han slutat sitt val,
Sitt vackraste tal.

Se'n värdfolket nu utaf grannlåten fått
Sitt fullaste mått,

Och sedan till ära för dem, som berömts,
I botten det tömts,

Stack värden gentilt ena hand i sin väst
— Hans finaste geste —

Och tog med den andra ett glas från sitt bord
Och sa' några ord,
Om huru förtjust han sig kände i kväll
Och lycklig och säll
Att vännerna få i all enkelhet se
På en tarflig supé,
Och tackade dem, att de icke försmått,
Hvad huset förmått.

När ändtligen gästerna hem sig begett,
Gick klockan på ett,
Och frun släckte lampor och blåste ut ljus
Och såg om sitt hus
Och sa': »Det må varit hur tråkigt som hälst,
Men äran är frälst.»

En ny uppfinning.

Du kanske liksom jag har sport,
Att Edison — den trollkarln — gjort
En upptäckt, hvartill ej hörts maken,
Hur man, så länge man är vaken,
Kan lysa själf på något vis,
Som inte jag förstår precis,
Men det gör ingenting till saken.
Jag har den tänkt mig just så här,
Att när det lider emot kvällen,
Vi skola skina ungefär
Som de bekanta tändsticksställen.
En liten fråga dock jag gör,
Som Edison må själf besvara,
Om lågorna bli lika klara,
Fast det är dunkelt innanför.
Här finns ju folk, som hvar man vet,
Som hyser om sig höga tankar,

Och då hvad grym och stor förtret,
Om de med all sin viktighet
Ej lyste mer än simpla dankar!

Och hvad besparing på kalas,
Ty fotogén och ljus och gas
Ej mera kunde man behöfva,
Och om man ville ha en fäst,
Så bjöd man dem, som lyste bäst,
Det gick ju an förut att pröfva.
Men vansklig vore dock idén,
Ty tänk om ledsam blef supén,
— Man vet gunås att så kan hända —
Och alla lågor sjönke ned,
Ju längre det på kvällen led,
Fastän värdinnan sökte tända.
Jag lifligt tänker mig till slut
Den stackars arma fruns förfäran,
Då hon i köket en minut
Gått ut på kokerskans begäran,
Och henne når det fasans rop
Från pigan utanför i gången:
»Frun! dä' ä' kolmörkt i salongen,
Nu har dom slockna' allihop!»

All aktning för det täcka kön,
Men jag den mening vågar hysa,
Att snart man göra får det rön,
Att herrarna långt bättre lysa.
Men märken väl, hvad grund jag har
Till dem att sätta denna liten:
Blir deras låga mera klar,
Så kommer det bestämdt af — spriten.

I gamla hemmet.

En julbild.

Gamla fru prostinnan slutat stöket,
Kastar än en sista blick kring köket,
Ja, nu är det just i hennes smak:
Ångor utaf julmat luften fylla,
Kopparn glänser pryddigt på sin hylla,
Allt är fejdadt ifrån golf till tak.

Ofver allting hennes öga vakar,
Ljusen tändas uti blanka stakar,
Bordet uti sal'n re'n dukadt står,
Det är tydligt, att man gäster väntar.
Tidt och ofta hon på dörren gläntar,
Lyss, om ljud af bjällror henne når.

Prosten sitter i sin lugna kammar,
Klart och lustigt björkvedsbrasan flammnar,
Lyser på hans vackra hvita hår.
Tiden fårör i hans panna ristat,
Men sin forna kraft ej gubben mistat,
Rak och ståtlig än vid sjutti år.

Nu är tyst i gamla herdatjället,
Men så var det lif förut i stället,
Innan barnen byggt sig egna hem.
Men när julen kommer, kring de gamla
Hvarje år sig barn och barnbarn samla
För att helgen fira få med dem.

Just nu skyndar gumman ut ur salen,
Öfver hufvudet hon kastar sjalen,
Bjällror höras re'n vid förstubron.
Det är friskt och kallt i skymningsstunden,
Klar och stjärnbeströdd är himlarunden,
Frusna drifvan knarrar under skon.

Och ur kappor, sjalar, fällar, pälsar
Gladt man gamla rara mormor hälsar.
Uti kylan står hon där så varm.
Hjärteglad hon likväl tårar gjuter,
När de små uti sin famn hon sluter
Och den minsta lyfter på sin arm.

Kunde med min penna blott jag måla,
Huru vackert morfars ögon stråla
Under mörka, tjocka ögonbryn!
Döttrarna i muff och sjal och kappa
Måste gubben krama om och klappa,
Dotterbarnen hissar han mot skyn.

Och man pälsar af, man pratar, frågar,
Gubben skämtar gladt med sina mågar,
Gumman hand om barnabarnen ta'r,
Häpen slår hon händerna tillsamman:
»Nej, men hvad de vuxit allesamman,
Och hvad minsta pysen liknar far!»

När man sedan sig till bordet sätter,
Bjuder mormor på de gamla rätter
Barnen älskat uti forna da'r,
Lägger för utaf den bästa biten,
Känner inte alls igen aptiten,
Talar om, hur frisk den fordom var.

Nu högtidligt locket lyfts på kannan,
Öl som mormor brygger ingen annan,
Om den äran är hon själf så mån.
Morfar kannan omkring bordet skickar,
»Mormors stolthet», säger han och nickar,
Skalken lyser fram ur ögonvrån.

Efter maten se'n få barnen rasa
Uti morfars rum, och vid hans brasa
Stekas äpplen åt den unga släkt.
Brädspelsbrickor rulla kring så blanka,
Minsta pyrena få »rida ranka»,
Morfar trallar takt så gladt och käckt.

Och en stund är allting lust och gamman,
Men så falla ögonlocken samman,
Lillen somnar in på morfars knän.
Döttrarna nu ta' hans trötta gäster,
Och att tysta deras små protester
Morfar namnam har i chiffoniern.

Snart de små i sina bäddar hvila,
Mormor brådt till deras rum ses ila,
Ej en gudstjänst henne syns så skön,
Ej ett ljud så ljuft för hennes öra
Som att ifrån deras läppar höra
Stapplas fram en barnslig aftonbön.

Men hos prostens sitta nu hans mågar,
De berätta, gubben lyss och frågar,
Underliga ting han höra får.
Konstigt för den gamles öron susar
Allt det nya genom tiden brusar,
Och han känner sina sjutti år.

»På min ålderdom jag älskar friden»,
Morfar säger, »och allt nytt i tiden
Kunde göra gubben hufvudyr,
Men till ängslan kan det mig ej frästa,
Allt skall säkert vändas till det bästa:
Det är alltid samma Gud, som styr.»

Så vid samspråk tiden hastigt ilar,
Och man skiljs, och tryggt och godt man hvilar
I det trefna, låga herdetjäll.
Och när åter nästa morgon bräcker,
Med det glada bud de små man väcker:
»Barn, i afton är det julekväll!»

Förr och nu.

Fmina händer föll en dag
En nött roman från trettitalet
Utaf det gamla goda slag,
Där inte allting slutar galet.
Jag den en kväll vid lampan tog
Och såg igenom den och — log.

Se här ett litet nätt extrakt
Ur en roman från förra tider:
Ett ståtligt slott, en härlig trakt,
En måne, som på himlen skrider,
Beständigt färdig att ta' till,
När hälst författaren så vill.

I slottet bor en fager mö
Med lockar svartare än natten,
Med kind som ros och barm som snö
Och ögon blå som insjöns vatten,
Så himmelskt skön på alla vis,
En Eva uti paradiset.

En dag hon uti skogen går,
Där henne ljufligt tycks att vara,
Och möter så bland skogens snår
En käck och hurtig jägarskara,
Där skön och ädel rider *han*,
Och genast älska de hvarann.

En tid nu följer skön och säll
För dessa båda ädla unga,
Och månen måste fram hvar kväll,
Och jämt skall näktergalen sjunga,
Och i hvart träd i skogens famn
Han ristar sitt och hennes namn.

Om de i lugn nu fått hvarann,
Det skulle fröjdat en i själen,
Men det, förstås, gick aldrig an,
Hvad blefve då af sista delen?
Nu staplas hinder upp i mängd,
Att boken måtte få sin längd.

En hjärtlös far, en grym rival,
En bof, som sina ränker spinner,
I ändlös ångest, nöd och kval
Vårt unga par sig nu befinner,
Ett bråk och trassel utan slut,
Som räcker tolf kapitel ut.

När det som mest är mörkt och svart,
Så — lika ledigt som jag rimmar —
Författarn reder på en kvart,
Hvad han har trasslat till i timmar,
Och på en enda sida nu
Förekar han de unga tu.

Snart i en vagn med grön sufflett,
Belyst af både sol'n och månen,
På scenen trillar in så lätt
Familjens hopp, den förste sonen,
Skön och välskapad, det förstås,
Han på sin ädle fader brås.

Sist rullas upp ett perspektiv,
Hur uppå barn och sällhet rika,
De föra ett lycksaligt lif,
Där aldrig några ungar skrika,
Och ingen sorg dem träffa kan,
När de nu ändtligt fått hvarann.

* * *

Här ger jag min pegas en smäll,
Han skuttar af så lätt och gärna
Och hamnar midt i en novell
Utaf de unga och moderna,
Som tycktes min pegas så schön,
Ty långt ifrån den lyste — grön.

Här ha' de redan fått hvarann,
Men deras lycka kan ej prisas.
Att mannen är en rå tyrann,
På första bladet redan visas,
Där han hörs fordra utan krus,
Att hustrun sköta skall sitt hus.

Ett högre idealiskt lif
Hon tänkt att med sin make dela,
Och nu han fordrar af sitt vif,
Att hon hans strumpor håller hela,
Och ej den sälla lott förstår,
Som njutas kan med bara tår.

Han kan ej följa hennes »flykt»,
Men troget sig på jorden håller
Och sitter där så lugnt och tryggt
Och skrifver långa protokoller,
Ty det må sägas först som sist:
Den grymme mannen är jurist.

Så kommer där och helsar på
En stund emellanåt på kvällen
En herre, som vi kalla få
Den rätte hjälten i novellen.
Han lilla frun så väl förstår,
Och nu man anar, hur det går.

Han är så upplyst och så fri,
Och blott för stora mål han sträfvat,
Hon snart ger honom rätt däri,
Att hittills på en lögn hon lefvat,
Och älskar hon ej mer sin man,
Hon i hans hus ej lefva kan.

Som fågeln längtar hon ur bur'n,
Och så en afton, när det skymmer,
Hon pälsar på sig i tambur'n
Och med den andra karlen rymmer,
Och mannen solo vardt på kväll'n,
Och det är slutet på novell'n.

Af denna profbit kan du se,
Hur skönt man i vår tid förtäljer.
Åt våra mammors smak vi le,
Men nu man skrifver, så det kväljer,
Och undras må vid sådan smak:
Går världen framåt eller bak?!

På banad stig.

Min vän, om du den önskan har
Att bli för mer än en ur högen,
Så laga först du har en far,
Solid och säker och förmögen!

Ty din seglats på livvets älf
Gör rikedom dubbelt härlig,
Visst kan du också samla själf,
Men det gör saken mer besvärlig.

Geni behöfver du ej stort,
— Den trösten kan jag dig då skänka —
Minsann det brukar gå så fort
För folk, som själfva kunna tänka!

»Med läsning öd ej tiden bort»!
Och skolor kan jag icke prisa,
Magistrar ä' en konstig sort
Och jämt så gruffligt orättvisa.

När du växt upp, i rättan tid
Ur världen far din vandra borde,
Och där han slöt, så ta'r du vid
Och »gör» i det, som gubben »gjorde».

Se'n börjar du på blygsamt vis,
— Det lilla också ger valuta —
Du kunde ju exempelvis
Ge staden till present en -- spruta.

Så blir det då din sälla lott
Att jämte sprutan stå i bladen,
För mindre orsak mången fått
Reputation och namn i staden.

Om tornet icke har en tupp,
Du kunde ju en gyllne skänka,
Hvar gång man skådar se'n dit upp,
Man måste ju på gifvar'n tänka.

När lägenhet så yppar sig,
Man på ditt val sig ej besinnar,
Du i en hast befinner dig
Bland stadens visa stöttepinnar.

Så håller du ett gästfritt bord
Med läcker mat och dyra viner,
Och så är re'n din lycka gjord,
Och nådens sol allt mera skiner.

Nu går det, som det vore smordt,
Du ej behöfver bry din hjärna,
Du anmäld blir på högre ort,
På kungens namnsdag får du stjärna.

Så får du silfver i ditt skägg,
Och stadens fäder bli ej sene
Att hänga dig på rådstu'vägg,
I olja målad, nota bene.

Här på ett raskt och ledigt sätt
För dig jag stakat lefnadsfärden.
Med tuppen och med ditt porträtt
Ditt namn skall gå till eftervärlden.

Småstadslif.

Uti vårt fosterland, uti en viss provins,
Som ansetts allt för obetydlig
Att hertigdöme bli åt någon liten prins,
Där låg en liten stad, så snygg och nätt och prydlig.
Man lefde där på fädrens vis,
Hvart hushåll födde upp en gris,
Förutan något kink på rasen.
I sta'n fanns endast en polis,
Och blott borgmästarn hade vasen.
Att ibland fruarna man togs
Om pigor jämt och förde skvaller,
Sig ju så helt naturligt faller,
Det annars burit rent åt skogs.
Man gästfriheten fått i arf
Uti vår stad från sina fäder,
Och klädd i sina bästa kläder,
Hos grannarne man gick för hvarf

Och på kalaser kråset smorde.
I allt det var, just som sig borde,
Ibland man större bröllop gjorde,
Då sta'n var klädd i högtidsdräkt,
Fast det gunås var mera sällan,
Men fadderskap var tätt emellan
Med vin och tårta och konfekt.
De unga knöto ljufva band
Med möten uppå promenaden,
Allt så gemytligt var i staden,
Fast — det förstås — män dog ibland.
Men till en ständig frid bör man ej hoppet sätta,
En dag, som börjar lugnt, kan sluta med orkan.
Och så en vacker dag kom flyttande till sta'n
En gammal öfverste f. d.
Med ståtligt adelsnamn och ordnar och kraschan.
Vid sådant var man icke van,
Och gruflig vikt därvid man lade.
Här fanns ju icke en, som hade
Framför sitt namn ett litet »von»,
Men namnen ändades på »son»
Och »kvist» och »lund» och »ström» m. m.,
Som jag ej här så noga kan specificera.
Och själfva tänken er effekten
Af öfverstinnan, som till hållningen och dräkten
Sig bjärt från alla skilde här,

Det var, som från en högre sfär
Man kände fläkten.

Nu blef ett lif i alla hus,
I alla kronor sattes ljus,
Gardiner tvättades och stärktes.
Man vände gammalt möbeltyg,
Men allt man gjorde som i smyg
Och trodde inte, att det märktes.
Och stadens sömmerska, som gått
Och haft så lugnt förut i tiden,
Fick i en hast så fasligt brådt
Att ändra alla »svarta siden».
Men ändtligen var allting klart,
Nu kunde de få komma snart,
Man gick uti en hemlig bäfvan,
I söndagskjol till hvardags klädd,
Och började så smått bli rädd
Att ej få lön för all sin sträfvan.
Men så till sist en dag så fort
På ryktets vingar sig i staden sprider,
Att öfverstens man sett omsider
Försvinna i borgmästarns port.
Och nu — hur alla hjärtan klappa!
Hvar fru bakom sin jalusi

Med döttrarna — ja själfva pappa
Bedrifver smått spioneri,
Och när de ändtligt gå — förbi,
Då skyndar frun så snabb som pilen
Att öppna i en hast ventilen
Och sticka hufvu't ut och se
— Af harm och afund hjärtat stannar —
Dem sig bege
Till deras allra närmsta grannar.
O höjd af förödmjukelse,
Man är väl lika god som de,
Skall slik en skymf man kunna tåla!
Den scen, som följer nu, jag vågar icke måla.
Men husets herre dra'r sig helt förskräckt i vrån,
Och jag — jag skyndar mig att fälla ned ridån.

* * *

Två veckor gått, och stadens frid
Ej mera det står till att rädda.
På denna lilla korta tid
Den redan hunnit få sig »grädda»,
Som uppå té hvarandra ber
Och bjuder till att skarfva släpen
Och ömkansfullt tillbaka ser
Uppå de forna kafferepen.

Och djupt det mig i hjärtat skär
Att tänka uppå de förskjutna,
Som harmas öfver hvad som är
Och sucka öfver det förflutna,
Då ingen societet där fanns,
Och ingen öfverste med — »svans».

En ny reform.

Alltse'n de sorgliga, bittra dagar,
Då Eya drefs utur paradiset,
Att det är männen, som stifta lagar,
Vi få nog märka på alla vis.
För oss så innerligt väl de ställa,
Vi ä' så »söta», vi ä' så »snälla»,
De sjunga ständigt vårt lof och pris,
Och så de äro, I alla veten,
Så fasligt måna om »kvinnligheten»
Och vilja värna om den förstås,
Men mellan raderna godt I läsen,
De såge hälst i det »hulda väsen»
En liten tam och beskedlig gås.
Men gåsen vaknar och börjar kackla,
Och lagar, skrankor och hinder vackla
Och brytas sakta och varligt ned,
Och männen ängsligt två sina händer

Och släppa fram oss ett steg i sänder,
Tills vi stå midt uti deras led,
Och säge därom, hvad hälst man vill,
Ett faktum är dock, I vise store,
Att om på jorden ej kvinnan vore,
Så funnes männen — rakt inte till.

Ja, detta var nu blott företalet
Till mitt förslag om en ny reform,
Jag tycker icke, det är så galet,
Och bör ej väcka så farlig storm.
Att männen trampa alltjämt i hälen
Ej kvinnan passar, vi nog förstå,
Men några »nådiga vedermälen»
Den stackar'n borde väl kunna få.
För alla möjliga små förtjänster
En vacker stjärna hängs på till vänster
På männens »manliga» fria bröst,
Och granna ordnar i kedjor dingla
Och gyllne nycklar på ryggen pingla
Till deras ständiga fröjd och tröst.
Men vi, som knoga och laga maten
Och träla så i vårt anlets svett,
Och fostra dugande män för staten,
Hvad har man oss till belöning gett?
Jo — kan man blott med talanger pråla

Och drilla grannt uppå höga ciss,
Och dramer spela och taflor måla,
Då kan man kanske få litteris.
Men mindre gynnade af Fortuna,
Som nitiskt skött något viktigt kall,
Få vara glada i alla fall,
Om Idun ristar en liten runa,
Och därför — vore det så förmätet,
Ifall vi sände till majestätet
En liten älskvärd deputation,
Som sa' helt blygsamt, hur fasligt gärna
Vi skulle önska att få en stjärna?
I stället lofva vi då att värna
Och stöda duktigt hans dyra thron.
Och om sitt bifall han ville skänka,
Hvad orden skulle oss passa bäst?
Männ' vi på svärdsorden borde tänka,
Då vi Karlsborg nu ha' snart befäst?
Därnäst för vasen jag ville rösta,
Ty högre våga vi icke gå,
Och få vi bara med den oss trösta,
Vi kunna nöja oss bra ändå.
Den största stjärnan på storkalasen
Till siden, sammet och bjäfs och släp,
Den allra näpnaste lilla vasen,
Den ta' vi bara på kafferep.

Hvad det skall taga sig ut med tiden!
Jag ser i andanom denna syn,
Då stjärnor lysa bland flor och siden,
Och brytas skönt emot rosenhyn.
Tänk! när min gubbe, så grof i basen,
Ur skafferiet mig ropar fram
Och säger: »Mutter, du har fått vasen!»
Och ler och visar ett telegram;
Dock kanske jag, som bar fram förslaget,
Med skäl kan vänta att nu i draget
Till evig heder för hela sta'n
Bli kommendörska med stor kraschan.

En husmors bekymmer i sommarmärmen.

Ack! hör nu mitt bekymmer — häromdagen
Jag fick ett bref, och brefvet lydde så,
Att några vänner tänkte hälsa på.
Ni kan förstå, jag blef af fröjd betagen,
Ty jag på ensligt sommarnöje bor
Och umgås mest med grisar, får och kor.
Och därför tyckte jag »di va'» så snälla,
Och fast jag husmor är af rätta sort,
I glädjen höll jag på att glömma bort
Det, som man kallar det materiella.
Hur skulle med trakteringen man ställa?
Med rysning såg jag mina tomma fat:
I sommarmärmen drar man ej hop mat,
Och jag och gubben äta mest spenat;
Han är ej af den sortens män, som kinka,

Och äter nöjd sin spickesill och skinka,
Men jag har märkt, när stadsbor komma hit,
De ha en rent af hiskelig aptit.
Och aldrig har jag nånsin kunnat drömma
Därom, hur lätt de ha att allt berömma,
Ty ifrån morgon och till kväll man hör:
»O! hvilken präktig mjölk, hur läckert smör,
Hvad dessa smultron äro sällsynt sköna,
Och hvilken stek, hur saftig och hur mör,
Och hvad det smakar bra uti det gröna!»
Och som man för beröm är svag, gunås,
Man bjuder till så godt man kan, förstås.
Och som nu skyndsamhet var största dygden,
Så gaf jag tvärt mig ut att gå i bygden,
Och utan all försyn och utan krus
Jag snodde där omkring från hus till hus.
Ack! människan är lika grym som djuren.
I hvarje litet lamm, på ängen låg
Och njöt uti all oskuld af naturen,
En liten mör och saftig stek jag såg.
Och när jag viken såg, hur klart den blänkte,
Jag blott med mordisk håg på gäddan tänkte.
Och sist jag lyckades att snoka upp
I byn en riktigt präktig hederstupp,
Som gick och gol så gladt bland sina kära,
Och ante ej att slutet var så nära.

I dag så stolt och styf, och ett, tu, tre
I morgon stufvad hop till frikassé!
Och innan jag hann gå på alla ställen,
Så kom jag inte hem förr'n sena kvällen.

Och hvilka dagar se'n — hvad bråk och stök
Från morgon och till kvällen i vårt kök!
Där ordnades och kokades och baktas
Och kryddades och lagades och smaktes,
Och gubben gick och puttra' hela da'r:
»Det var då ett välsignadt bråk ni har!»

Så randades till sist den stora dagen,
Och bordet färdigdukadt stod i hagen
Inunder björkars skygd, med blommor prydt,
Och glas och silfver gnistrade som nytt,
Och smultronskålen lyste grann i solen.
Själff var jag klädd i ljusa sommarkjolen
Med spetsprydt förklä', stråhatt, lätt och hvit,
Och gubben själf i prydlig ljus habit.
Man kunde skåda genom fönsterrutan,
Hur han vid spegeln stod och på allt sätt
Försökte få peruken sitta rätt,
Ty här till hvardags går han annars utan.

Jag trallade och sjöng af hjärtans grund
Och var så glad, så innerligt belåten,
Och när nu allt var klart, i sista stund
Vi traskade till sjön att möta båten.
Och båten pep och kom — hur flat jag blef,
Det kan jag aldrig i min lefnad glömma,
Men om min häpenhet man väl kan döma,
Då inga gäster kommo, blott ett bref,
I hvilket man med mycken ledsnad sade,
Att något litet hinder vållat hade,
Att resan blifvit inställd denna gång.
»Men för att icke våra vänner gäcka
Så skall er väntan icke blifva lång:
Vi komma nog om en och annan vecka,
Det gör er ju detsamma, då man vet,
Att ni ta mot oss i all enkelhet.»

Så löd epistelns slut — jag kunnat svimma:
Det hade jag till tack för allt besvär.
Hemåt jag vandrade som i en dimma,
Och gubben gick och fräste, arg och tvär,
Och allt jag lagat till — den myckna maten!
Med rysning ser jag nu de fulla faten,
Ty om vi också åte hela da'r,
Så blir det alldeles för mycket kvar,

Och färsen surnar, lammet skäms, och tuppen —
Skall man nu rent till hvardags äta upp'en.
Och när till sist vi trugat ner hvar bit
Och ända gjort på all den läckra maten
Samt återgått till sillen och spenaten,
— *Då* komma våra kära vänner hit!

En dröm*.

Det var så tyst i skymningsstunden,
»Fru Lenngren», uti guldsnitt bunden,
Ur handen sjönk så sakta ned.
Allt i sin slöja mörkret gömde,
Och tanken slappades — jag drömde
I kvällens djupa ro och fred.

Då stod där genast vid min sida
Med drag så vänliga och blida
Den milda, ljusa drömmens fe.
Hon med sitt trollspö lätt mig rörde,
Det tycktes mig, som om jag hörde
En sakta hviskning: »Kom och se!»

* På sjutiofemte årsdagen af Fru Lenngrens död.

Den fantasin gett fria tömmar
Och far med feer kring i drömmar
Af ingenting förvånas må.
I aningsfull och glad förbidan
Jag såg mig snart med fen vid sidan
Framför en scen med fälld ridå.

Med trollspö't gör hon nu ett tecken,
Och mjukt draperad uti vecken,
Ridån mot höjden sakta dras.
Vi sorl af glada röster höra,
Och muntert surrar i vårt öra
En nyckelharpas grofva bas.

Här spelas nu »Den glada fästen»,
Vi se den gamle, fromme prästen
Med barnablick och silfverhår,
Så vänligt prästmors ögon stråla,
Och bakom dem kaplan i Våla
Förnöjd med barn och maka står.

Men vackra visor äro korta,
Snart är »Den glada fästen» borta,
Och tom står scenen en minut.
Med friska kinder, lockar ljusa
In »pojkarne» så glada rusa
Med stoj förutan hejd och slut.

Så muntert leka de »ta fatt'en»
Med granna fjär'larne i hatten
Och hälsans purpur uppå kind;
Om vreden flammar upp och blossar
Emellan ett par raska gossar,
Den blåses bort af sommarns vind.

Och än i friska barnaleken
Ej falskhet känna de och sveken,
Som se'n så bittra sorger ge.
Vi hoppas, att som män i staten
De icke skola slåss om maten,
Än mindre då om titlarne.

Men redan snabba uti benen,
Sin väg de sprungit öfver scenen,
Och larmet hörs på afstånd blott,
Och jag har knappast hunnit tänka,
Förrän en skinntorr, grefflig änka
Vi se uppå ett gammalt slott.

I saln, beklädd med gyllenläder,
Den gamla dricker te på fläder
Och kältar uppå drag och gikt,
Förlömmar aldrig sina anor,
Är högförnäm till skick och vanor
Och — dråpligt ämne för en dikt.

»Porträtterna» där uppå väggen
På sista skrumpna ätteläggen
Ur ramen blicka mörkt och trist,
Nu är hon ständigt dömd att tiga,
Se'n hennes stackars kammarpiga
Sin matmor gruffligt sårat sist.

Men snabbt som tanken de försvinna,
Båd' slott, porträtter och grefvinna,
Ty det går undan som en dans,
Och förr'n vi tänka eller ana,
Så se vi fröken »Juliana»
Framför oss stå i all sin glans.

På vapnet tänkte hon i koret
Och lyfte ej för oss på floret,
Som hon var lärd af söta mor,
Men henne dock så väl vi kände
På fötterna, hon inåt vände
Med kippade, förslitna skor.

Där ljuf och älsklig vid rabatten
Log Nella under sommarhatten
Och rosor i »buketten» band.
Och där en menlös släkt på bygden
Ännu ej glömt den gamla dygden
Att be till Gud för kung och land.

Där dansar björnen till musiken
Och aktar ej en smul kritiken,
Men knäcks vid bifall af en so.
Där gudaskaran i all gamman
Än sitter helt gemytligt samman
Framför sin brasa uti ro.

Med dotter, klädd i bjäfs och fjädrar,
Sitt prästfolk fru grefvinnan hedrar
Och äter middag där i dag,
Och prostfar bugar under linden,
Och nigningar består vid grinden
Af underdånigaste slag.

Där »Betti» kind mot handen stöder
Och bort med läsning tiden öder,
Förgätande de råd hon fått,
Dock tyst — hon läser ej »Gazetten»,
Nej, hon studerar efterrätten
I Iduns lilla bihang blott.

Där smickrar katten papegojan,
Och där »i slottet och i kojan»
Förnöjsamheten utslag fällt.
Där gråter »Nelli» invid grafven,
Där vandrar »Gumman», stödd mot stafven,
Där leka barn på blomsterfält.

Och bilder komma ständigt flera,
Förtjust jag ropar: »mera, mera!»
Och ser dem sväfva lätt förbi,
En del så tjusande och täcka
Och andra blixtrande och käcka,
Men alla fulla af geni.

Och än jag ler, och än jag gråter,
Men bilderna förblekna åter,
Ridån så ljudlöst glider ner.
Ur drömmen vaknar jag och klagar:
»Hvem målar så i våra dagar?
Föds aldrig en fru Lenngren mer?»

Sådant händer.

En landtman, som omkring på sina egor klef,
Just häromdagen öfverraskad blef
Att se en gentleman, som han ej kände,
Omkring hans gärde ta' en promenad.
Och som nu detta sällan hände,
Så blef vår landtman riktigt glad
Och artigt sig till honom vände.
»Ni tycks mig», sade han med höflighet och takt,
»En främling vara uppå denna trakt,
Och om jag till er tjänst kan vara
Och något slags upplysning ge,
Så vill jag blott er vänligt be,
Att ni mig tar i anspråk bara!
Och vill ni veta någonting
Om denna trakten rundt omkring,
Så fråga blott, och jag skall svara.»

Af denna artighet sig fann
Vår gentleman
I högsta grad trakterad,
»Min herre», svarar han uti förbindlig ton,
»Ni uti mig ser en person,
Högst intresserad
Af allt, som till ett landtbruk hör.
Förlåt därför,
Att jag en fråga genast gör:
På åkern där, längst bort vid grinden,
Hvad är det väl för långt och yfvigt gräs,
Som gulnadt ses
Och vajande för vinden?»
Vår landtman häpen ditåt såg
Och sa: »dä där, dä ä' ju råg.»
»Aha — jäså — och de där underliga djuren,
Som ännu längre bort jag ser —
Hvad är det väl för namn, som ni dem ger?»
»Men kors bevars, dä ä' ju kossorna och tjuren»,
Vår landtman ännu mer förvånad skrek.
Så fick han en idé, blef helt förskräckt och blek,
Nej detta, tänkte han, är dock för galet,
Den där kan aldrig vara klok,
Helt visst är han en stackars tok,
Som rymt sin väg från hospitalet.
Men som han var en sansad man,

Han klokast fann
Att helt försiktigt gå tillväga.
»Min herre», hörs helt lugnt han säga,
»Jag hoppas, att det strider ej mot takt och vett,
Att göra er en enda fråga bara:
Hvar kan väl edert hemvist vara,
Då dessa ting ni aldrig sett?»
»Det skall jag säga», hörs den andre svara,
»Jag helt och hållet står till er disposition
Och vill nu allt, som rör min person
Och eder dunkelt syns, förklara.
Nå väl! så hör:
Till yrket är jag redaktör,
Se där, min herre, har ni grunden,
Hvarför jag aldrig landet ser,
Ty vid den tidskrift, ut jag ger,
Jag hela året om är bunden,
Ni här skall få ett häfte se,
Det är en tidskrift för landtbrukare,
Med tusentals prenumeranter
På alla håll och kanter
— I parentes om ni den ega vill,
På närmsta poststation ni säger till --
Med all min kraft jag dit vill syfta
Att landets modernäring lyfta.

* * *

Vår landtman utaf häpnad stum,
Ej rörde sig ur fläcken,
Men stod där gapande och dum,
Ett riktigt frågetecken,
Och som jag tror, vår stackars vän
Står lika dum och gapar än.

Ett kafferep.

Kan ni tänka, hvad jag hörde
Häromda'n,
På ett kafferep det hände
Här i sta'n,
Några snälla fruar suto
I en krets,
Och de virkade så ifrigt
Hvarsin spets.
— Tänk hvad moder Eva måtte
Tråkigt haft!
Hvarken virknål fanns i Eden
Eller skaft,
Och fast kaffet växte ymnigt
Stora snår,
Eva aldrig i sin lefnad
Fick en tår —

I »all enkelhet» värdinnan
 Bjöd i dag,
Därför finns blott utaf »sorter»
 Femton slag.
Och nu dricker man och pratar,
 Det förstås,
Utaf kaffet brukar mun ej
 Gå i lås.
Inte vet jag, hur sig talet
 Föll till slut
I den högre stilen — se'n man
 Skvallrat slut —
Om hur lögnen sig har nästlat
 In på jord,
Att man knappast utaf sanning
 Hör ett ord.
Och i korus alla fruar
 Höllo med,
Lade sina söta hufv'un
 Smått på sned,
Och den kvickaste bland dem fick
 En idé:
»Borde vi ej ett exempel
 Världen ge,
Att vi sanning tåla höra
 I vårt lag.

Ack, vi borde genast börja,
Tycker jag.»
Sagdt och gjordt, ej första början
Gick med fart.
Men det tog sig obegripligt
Lätt och snart,
Ena ordet gaf det andra,
I en blink
Fick man sanningen att veta
Utan smink.
Och nu gick det i crescendo:
Skrik och rop
Snart blott hördes — sist så gräto
Allihop,
Och värdinnan, ond och retad
Som en tupp,
Lät dem veta, att de kunde
Bryta upp.
Men så älskelig är kvinnan
Af natur'n,
Att det se'n blef stor försoning
I tambur'n,
Och där kysstes de bland alla
Ytterplagg,
Lofvade att icke hysa
Något agg.

Tyst som muren skall man hålla,
Hvad som händt
— Kan nå'n människa förstå, hur
Det blef kändt? —
Sist så kommo alla fruar
Öfverens,
Att det ändå borde vara
Någon gräns;
Därför bör man hädanefter
Ta' för sed,
Tala sanning blott om dem, som
Ej ä' med.

Ett märkligt fynd.

Där satt en konung någonstädes
I krona och i hermelin —
Bestämmt att säga *hvar* jag rädes,
Då jag är skral i geografin —
Nog af — den kungliga personen
Nu hade ledsamt med besked.
— Och säkert hade vi så med,
Ifall vi sute uppå tronen —
Just nu han för en liten stund
Hört upp att land och folk regera,
Och gäspade af hjärtans grund,
Tog då och då en liten blund,
Se'n skulle bladen han studera.
Allt ondt hans folk och fänad sker,
En konungs hjärta djupt bedröfvar,

Och läsningen ej hugnad ger,
Då uppå hvarje spalt han ser,
Hur landets boskap mer och mer
Får ondt i mular och i klöfvar.
Han kors och tvärs i bladet ströfvar:
Än en notis, än en annons
Och än en bit ur »rättegångs»
Hans majestät syns hastigt sluka,
Då ändtligt han helt tvärt gör halt.
Där står med fetstil tryckt en spalt
Om fyndet af en märklig kruka.
Han läser, känner sig besviken,
Ej uti hans, men grannkusinens riken
Den underbara upptäckt gjorts,
Som vida kring i världen sports,
Och hvarom nu de lärde tvista.
Af afund kan hans hjärta brista,
Helt säkert i hans land också,
Om blott man ger sig tid att leta
Och djupt i alla högar peta,
Man ännu bättre fynd skall hitta på.
Med kronan uppå sned
Och mäkta mörk i hågen,
Han ringer, grufligt vred,
På hofarkeologen.
Han kommer, bugar sig till jorden

Och står som naglad fast af skräck
På samma fläck,
Då af sin kung han möts med dessa grymma orden:
»Du, som jag föder år från år
Och skänkt så många vedermälen,
Du borde blygas djupt i själen,
Då du ej alls din sak förstår.
Hvad gör du väl mitt land för nytta?
Då närmre jag på saken tänkt,
Du knappast mitt museum skänkt
Så mycket som en gammal bytta.
Gack ut, tag med dig små amanuenser
Och leta intill landets gränser
Och ej för mina ögon kom
Förr'n du ett fynd har funnit, som
Allt annat kan i skuggan sätta!»
Och när monarken talat detta,
Han gör en geste — med foten blott och bart —
Och utför trapporna med fart
Den vise mannen kom, kan jag berätta.
Nu blef ett bråk, ett lif och väsen,
Ur kungens stall togs rymligaste schäsen,
Och spett och skyfflar i parti
Man lassade där inuti.
— Från hvilken firma ej jag minnes,
Min glömska är ibland infam.

Tänk, hvilken lämplig plats här finnes
Att sticka in en nätt reklam,
Som nog renderat mig så mycket,
Att den betalat hela stycket! —
Sist klef de vise männen i,
Och det bar af långt ut i världen,
Dit vi med litet fantasi
Så ledigt följa dem på färden.
Hvar de ett misstänkt ställe sett,
I minsta lilla hög och kulle
De stackrarna nu påta skulle
Och gräfva i sitt anlets svett.
De gräfde nätter, gräfde dagar,
Jag deras grymma lott beklagar,
Då de ej skymt af något sett,
Som minsta lön för mödan gett
Och hem till kungen kunde föras.
Af svåra drömmar deras nätter störas,
Att ständigt böjd och krokig gå,
Så öm och full af värk blef ryggen,
Och som det sommar var, man kan förstå,
Att högst gemena voro myggen.
Döm då om deras fröjd en dag,
När i den genomgräfd kullen
Ett föremål stack fram ur mulden,
En urna visst af något slag!

Den lärde stod där glädjedrucken:
Först stack ett öra fram — blott ett —
Han jorden krafisar bort så lätt,
Och urnan står där gul och sprucken
Och lofvande på alla sätt.
Af fröjd hans tärda anlet lyser:
»Den här var grufligen antik,
Och ej en urna denna lik
Ett land i sitt museum hyser.
Ett kan mig dock bekymmer göra:
Hvar finns männ'tro dess andra öra?
Ty efter hvad jag kan förstå,
En riktig urna bör ha två».
Och åter de i mullen gräfva,
Men hur de stackrarna än sträfva,
Det andra örat finns ej till.
»Ja kungen säge, hvad han vill;
Men som enhvar af eder minnes,
En Venus utan armar finnes,
Och ansedd lika skön man vet,
Och när den dock så dyrbar skattas,
Om på en urna örat fattas,
Man kan ej hänga sig för det».
Amanuenserna sa' amen
Till hvad herr akeologen sagt.
Och se'n uti en lår man lagt

Sitt fynd, så skref man telegrammen
Till rikets råd och landets kung:
En urna funnen, skön, antik och tung.
Det blef en fröjd i hufvudstaden,
Med fetstil stod det tryckt i bladen
Beskrifning på dess form, dess färg och dess fason.
Och i det skick, som den togs upp ur mulden,
Den genom landet förs i ståtlig procession,
Och kungen mötte själf vid tullen,
Och hängde längre fram på da'n
För att den lärde mannen ära
Omkring hans hals en stor kraschan
Att uti gyllne kedja bära.
Och som hans gunst och nåd ej kände några gränser,
Så fingo ock de små amanuenser
Med högstdensammes varma tack
En liten trissa på sin frack.
Och nu på alla håll och kanter
Där skrefvos tjocka folianter
Om detta öra, som ej fanns.
En ung poet i skaldeyra
Sig drömde det i form af lyra,
En ann' i form af lagerkrans.
Hvar vis och lärd sitt vittra snille
På detta öra pröfva ville
Att öka så sitt ryktes glans.

Och lärda lagrar, förr ej skurna,
Så vunnos uppå denna urna.
Men så fick kungen en idé
— Och hufvu't slog han jämt på spiken —
Den dyra, härliga relikten
Också hans trogna folk bör se.
Och sagdt och gjordt,
På vidan gafvel slottets port
Slås upp för kungens undersåter,
Och från museet hämtas urnan åter.
Männ' scenen du ser tydligt för dig?
Enörad, trind och ärevördig
Står urnan där på en estrad
Uppå ett täcke af brokad,
Att folket henne må betrakta.
Soldater uti full parad
Den kostliga klenoden vakta,
Och i en krets står hofvets skara
Förtjust, beundrande omkring.
Den simpla plebsen tittar bara,
Men säger inte någonting;
Då fram till sist en käring stiger
Förutan bildning, hyfs och vett,
»Nej sannerligen om jag tiger!»
Hon skriker, se'n hon urnan sett,
»Hur kan ett sådant lif man föra

Om detta kärlets andra öra!
På tocka där finns aldrig mer än ett».

Ni kan förstå,
Det blef tablå.

När vi få vingar.

Där jubelropet hördes skalla:
»Snart vetenskapen vingar ger»!
I skrifvande små fröknar alla,
Då flög min tanke först till er.

När med en enda liten »penna»
Så bra I flaxen i det blå,
Tänk, hvilken »flykt», när I fån spanna
Två riktiga små vingar på!

Hur upphöjd se'n er syn på tingen:
Hvad förr var stort, så smått sig ter,
I med en enda fläkt af vingen
Fördunklen Snoilsky och Tegnér.

Att här på jorden gå och larfva
Se'n ingen enda af er vill,
Sin papperskorg får Idun skarfva,
Ty annars räcker den ej till.

När man går ut, är bäst man sätter
Strax öfver hufvu't paraplyn,
Ifall en skur utaf sonetter
Det kommer regnande ur skyn.

I menen det har ingen fara,
Att af er vär's man skada tog,
Men jag har märkt, de kunna vara
Minsann rätt ofta — tunga nog.

Här få vi gå och eder sakna,
Men kanske en och annan gång,
Om luggarna bland molnen rakna,
I sänken er att hämta tång.

Hvar mamma ses med längtan blicka,
Dit hennes dotter far mot sol'n,
Ock kanske kommer hennes flicka,
När ny garnering tarfvar kjol'n.

Om vid en »titt» I skullen råka
Att se den värs jag er bestått,
Så är jag blott en gammal kråka,
Som mycket skrala vingar fått.

Jag därför mig på jorden håller
Och sträfvar icke mot det blå,
Och tror — med litet mindre pjoller
Sig reder världen bra ändå.

Trotjänarinnan.

Hon tjänat i familjen
I öfver tretti år,
Och silfverstrimmor blänka
I hennes mörka hår.

Hon hos sin matmors moder
Har haft sitt hem förut
Och följde se'n den unga,
Som flög ur boet ut.

Hon blef den goda tomten
Uti de ungas hem.
Och aldrig ens en tanke
Hon haft att lämna dem.

Hur än i stök om dagen
Det räckte till att gå,
Hon kunde hela natten
Dock vaka för de små.

Fast barnaskaran växte,
Ej tålamodet tröt,
Och lika ömt den sista
Hon till sitt hjärta slöt.

På barnens muntra lekar
Hon ser med stilla fröjd,
Om blott de små ha roligt,
Är också hon förnöjd.

På hennes köksgolf ofta
Små pysar slå sig ned,
Och tennsoldater resas
I långa, täta led.

Då är det hon, som gifver
De små ammunition,
När ärterna de flyga
Ur deras tennkanon.

Ej kan hon nännas störa
De kära barnens lek,
Fast hon har svårt att komma
Och se om spis och stek.

Små flickorna hon tröstar,
När dockan går i kras,
Och hjälper dem att koka,
När dockan har kalas.

Hon mammas oro delar,
När sjukdom kommer på,
Och aldrig syns hon tröttna
Att pyssla om de små.

Och när så dödens ängel
I deras hem blir sedd,
Hon fäller bittra tårar
Vid »lillans sista bädd».

Och älskande och älskad,
Hon går sin stilla stig,
Hon tänker för dem alla,
Blott aldrig uppå sig.

Ej någonsin hon tager,
Men ständigt blott hon ger —
Snart finnas hennes likar
Uti vår tid ej mer.

»En mänsklighetens välgörare».*

En ny profet vårt land har fått,
Som i sin visdoms öfvermått
Vill allting reformera,
All gammal fördom rensa bort
Och mänskligheten inom kort
Betydligt reducera.

Åt dem af mina läsare,
Som äro nog okunnige,
Att ej den store mannen känna,
Må några rader af min penna
En liten svag upplysning ge.
Nåväl, han är vårt lands välgörare
Och vill på alla sätt vårt lif förljufva.
Tänk dig, min vän, du får en gräslig snufva,

* Från år 1886.

Bitar af Snorre.

Som värre blir för hvarje dag.
Med ögon sura, näsan svullen
Du orkar icke gräla mer om tullen
Och blir helt visst till obehag
Båd' för dig själf och för de dina.
Då säger han: »din plikt det är
Att icke vara till besvär
Och med din åsyn andra pina,
Gör därför slut på 'lefnadsfärden'». —
Du får ett pulver, sött och nätt,
Och på ett högst behagligt sätt
Förpassas ett, tu, tre ur världen.
Mot åldringar med silfverhår
Och trötta ben och böjda ryggar
Oss samma medel säkert tryggar,
Och snart oss endast återstår
Det »unga Sverige» — tänk hvad lycka —
När det de gamla blifvit kvitt,
Hur' skall det icke andas fritt,
Och hvilka sköna saker trycka! —
Men då som äkta patriot
Han till vår sällhet lofvat sträfva,
Skall häller ingen idiot
Ibland oss andra snillen lefva.
— Men, ack, få se då hur' det går,
Om »unga Sverige» lefva får. —

De lumpna små begrepp om hem, familjelif,
Om kära barn och troget äkta vif
Han lofvar skola snart försvinna.
Din hustru se i hvarje kvinna,
Som råkar bli dig till behag!
En för i går, en ann' i dag
Och så för morgonda'n en tredje.
Tänk, hvilken härlig harmoni
Och hvilken ständigt ostörd glädje
Bör då ej män'skans lefnad bli!
Och dessa oförskämda små,
Som våga komma då och då
Att mänsklighetens trefnad störa,
Man bygger upp till deras värn
En enda kolossal kasärn,
Där ett lycksaligt lif de föra.
Att gifva spenabarnen di
Sig ingen kvinna mer förnedrar.
Nej, allt går med maskineri,
Man trycker blott på några fjädrar
Och vrider sedan på en kran,
Så rinner mjölken hela da'n.
Och aldrig mer man nödgas höra
Från barnaläppar böneljud
Och ej med fänigt prat om Gud
Skall någon moder dem förstöra.

Du här en liten vink har fått
Om hvad han velat stort och godt
Till mänsklighetens gagn och nytta,
Och hur han uppå detta vis
Har lofvat till ett paradys
På själfva jorden oss förflytta,
Där ingen trängsel mer generar,
Och ingen högre makt regerar,
Där blott hans visa skrifter läsas
I hvarje stad, i hvarje by.
Och sist åt honom en staty
Utaf ett tacksamt folk skall resas.

En husmoders vårvisa.

Ja, nu blir våren så skönt besjungen
Utaf poeter från land och stad;
Hvar svärmisk tärna -- gu' signe ungen! —
Nu nästan känner sig nödd och tvungen
Att rimma samman en liten rad.

Det är en likhet, som rent förvillar,
I detta slag utaf poesi,
Den lika ledigt som ärter trillar,
Och blommors kalkar och fågeldrillar
Ha' hedersplatsen alltjämt däri.

Och så hvarendaste en i kören
Vill se sin visa, förstås, i tryck;
Man skickar in den till redaktören,
Och guld och ära man väntar för'en
Och undrar blott, hvad han ger per styck.

Men efter hoppet så kommer sorgen,
Det är i lifvet en vanlig sak;
Att visan kryper i papperskorgen,
Därför jag nästan kan gå i borgen,
Ty redaktörer ha ingen smak.

Jag sträfvar icke så högt mot Pinden,
Min visa saknar allt broderi
Af fågelns drill och af västanvinden,
Och därför kanske jag kan få in den
Just för dess brist uppå poesi.

* * *

En husmor kan icke prisa våren
Och får ej lyssna på näktergal'n,
Ty knappast vintern blir lagd på bären,
Förr'n utaf pälsarne ryka håren,
Ifall man icke får bukt på mal'n.

Och utan husmor det bara slarivas,
Som alla fruar så väl förstå,
Och barnens kläder behöfva skarivas,
Ja, öfverallt hennes händer tarivas
Och hennes öga i hvarje vrå.

Ej västanvindarna hör hon hviska,
Men rotting smattrar i hvarje hörn.
Och medan pigorna mattor piska,
Så får hon roa sig med att diska,
Om jag skall skvallra för redaktörn.

Och hon ska' städa, och hon ska' stöka,
Och hon ska' fäkta från tu till sju,
Och där gå herrarna lugnt och röka,
Men, ack, nog borde de få försöka,
Hvad det vill säga att vara fru.

Ja, kung och riksdag må snart bestämma,
Att också de få sin dryga del!
Nu gå de bara och kinka hemma,
Och frun ser ut som en »fågelskrämma»,
Och »hela bråket» är hennes fel.

Jag borde nog ej så svårt mig grufva,
Ty våren kan ju ha sitt behag,
Men när en stackare dras med snufva,
Så bli ej känslorna just så ljufva,
Hälsst när man ständigt ska' gå i drag.

Dock ej förutan allt hopp jag klagar,
Det skall väl ljusna ändå en gång;
Ibland jag drömmer om gröna hagar,
Där jag skall vandra i sommarkvarn,
Och kanske dikta en bättre sång.

Sommarlif.

Där ljum blir luften och sommar stundar,
Mig griper längtan till gröna lundar
Och landtlig stillhet och frid och ro.
Med far och barnen jag ryggen vänder
Åt stadens gator och torg och gränder,
Och flyttar ut till vårt sommarbo.

Bland trefna hyddor är vår ett mönster
Med sneda dörrar och dito fönster
Och höga trösklar och lågt i tak;
Men fast med lyxen jag ej kan skryta,
Jag vill vårt landtliga bo ej byta
Emot de grannaste stadsgemak.

Hur skönt i landsbygdens dolda gömma
Att hela stadslifvets tvång få glömma
Och handskar, snörlif och onatur!
Nej, under sommarens glada dagar,
Jag fritt vill »flaxa», som jag behagar,
Tids nog man åter blir satt i bur.

Ja, lefve friheten! Strunt i lyxen!
Hvad gör det här med en lapp på byxen,
Det ta'r man icke så noga just.
Och hvad gör det med en skarf på kjolen,
När frisk är tösen och brynt af solen
Och full af sjudande lefnadslust!

Ej klippta häckar och stela parker
Vi ha, men ängar och vida marker,
Där alla blommor nu stå i flor.
Mot grannar ej på hvar stig man stöter,
Jag nästan hållre om sommarn möter
En rad af brokiga, feta kor.

Och insjön ligger så klar och stilla,
Och, Gud ske lof, ej en enda villa
Man ännu byggt på dess täcka strand,
Men in i vikar, där björkar buga,
Ibland det skymtar en liten stuga,
Med »kryddgål», äng och potatisland.

Och kring de grönskande, vackra holmar
Ej någon rökande ångbåt bolmar,
Som stöter fram sitt gemena tjut;
Men invid vassen, där fiskar leka,
Man ser en fiskare i sin eka,
Det ser så innerligt fridfullt ut.

Och syns en vindkåre krusa vågen,
Då blir min gubbe så glad i hågen
Och ropar: »Pojkar, ä' båten klar?»
Och boken slänger herr kandidaten,
Och mamma packar i korgar maten,
Och ungdomsflocken till stranden drar.

Nu har det blifvit en gammal regel,
Att gamla fruar och fyllda segel
Ej passa samman så bra precis,
Och far hörs brumma, och stött blir gossen,
När mamma rädd hugger tag i trossen,
Så fort det kommer en liten bris.

Men ifrån skräcken hon snart sig hämtar
Och skrattar med, när man tappert skämtar
Med hennes tilltänkta mästerkupp;
Hon nästa bris vill med lugn förbida,
Men lägger båten sig då på sida,
Hon kryper gärna i lovert upp.

När på seglatsen man är belåten,
Ta's seglen ned, och se'n glider båten,
Tills vid en holme man lägger till.
Snart under granar och björkar sköna
Så härligt fråssar man i det gröna
På färsk potatis och smör och sill.

Och skogen susar, och solen skiner,
Och muntra ä' vi förutan viner,
Det vill jag lofva — så det förslår,
Och när man se'n sig i gräset sträcker,
Förutan alla »likör-avec'er»
Så ljufligt smakar vår kaffetår.

Vi gamla skönt oss i skuggan moja,
De unga skratta så friskt och stoja,
Och aldrig tar det på glädjen slut,
Och hvita mössor och ljusa kläder
Uti det härliga sommarväder
Mot gröngräs ta' sig så fästligt ut.

Och ungdomsblodet sig ej förnekar:
Snart springer skaran i muntra lekar,
Tills saften dukas på gråstenshäll,
Se'n plockas blommor i stora buntar,
Och far och pojkarna sjunga »Gluntar»,
När vi ro hem i den stilla kväll.

Om evig fred vi här ute drömma
Och världens buller och oro glömma
Och norska frågan och allt slags kif.
Allt sådant mäktar oss här ej röra,
Och inga »frågor» för oss få störa
Vårt fria, lyckliga sommarlif.

En fäst i hönshuset.

Fabel.

I största hönsgåln uti byn
Var stort kalas i dag,
Och hönsens Jörgen skref menun,
Ailt var af prima slag.
I tuppens kök,
Så fjädern rök,
De stackars hönsen flängde,
Och husets herre, tuppen, stod
På vanlig trefflig tuppmetod
Uppå ett ben och hängde
Och stolt omkring sig blängde
Och talte om, att han bestod.
Så fejdadt var i hvarje vrå,
Det fick ej finnas minsta strå,
Som skräpade därinne,
Men mest fru Hönas sinne

Den tanken ängslade ändå,
Att hvarje gäst placerad få
Uppå hans rätta pinne.
Det fordrades esprit och takt,
Hon gärna ville med all makt
Förhindra kif och träta.
Det rashöns fanns med tofs på knän,
Men också simpla fjäderfän,
Som voro mera täta.
Men ändtligt tycktes gåtan löst,
Och väl placerad »grädden»,
Och hoarna man fulla öst
Med mat och dryck till brädden.
Fru Höna nu sig vända fick
Från husliga bestyren,
Och egna några ögonblick
Att piffa opp paryren,
Och stod i blinken nätt och fin,
Fast hönsen ej ha nå'n Lundin.
Snart hördes det ett skrockande
Och prat om vind och väder
Och sågs ett ifrigt plockande
Och glättande på fjäder.
Fru Höna sken liksom en sol,
Och tuppen artigt stod och gol.

Där kom bland andra en kalkon
Med mycket stora vanor,
Till börden var han minst baron
Och kunde räkna anor.
Med polityren var det smått,
Men blodet var förskräckligt blått.
Kring denna dryga bördsmagnat
De andra tuppar trippa,
Och åt hans skräfvel och hans prat
På stjärten artigt vippta,
Och hönsen äflas att bli »du»
Med herr kalkonens stolta fru.
Och nu i alla vrår och håll
Man kacklar och man stimmar,
Förrn tömd var hvarje ho och skål,
Det dröjde flere timmar.
Ty bröt man mot så vanlig sed,
Man stått där ju med skammen.

 På tupparne, som fästen led,
Allt rödare blef kammen
Och galandet allt mera gällt,
Mer muntra deras sinnen,
Tills hönsen smögo bort så snällt
Och flögo upp på pinnen,
Och förde där konversation
Utaf den allra bästa ton.

En gammal höna utaf ras,
Den främsta uppå hönskalas,
Höll fram med mycken skärpa,
Att hönan främst bör skåda upp
I blind beundran till sin tupp,
Därnäst ordentligt värpa
Och rufva troget på sin kull,
Som draken uppå skatten,
Se'n hålla den vid ans och hull
Och akta den för katten.
Då har en höna fyllt sin plikt,
Allt annat är af föga vikt.
Men bland de yngre hönsens flock
Sig lifligt skrock hörs blanda,
De blifvit smittade de ock
Af denna tidens anda
Och tycka, att man bör ta' del
Också i dagens frågor;
Mot tidens lyten, vank och fel
De snart bli eld och lågor
Och mena, att man bör se till,
Att inte världen rakt står still.
De sist på näpna nackar knycka
Och tala som *sin* åsikt ut
Förutan jämkning eller prut,
Precis hvad deras tuppar tycka.

När var en tupps kukeliku
Ej idel vishet för hans fru?
— Förstås, bland hönsen ingen går
Som ensam mö och vankår,
Man därför sällan sig består
Med några egna tankar.
Att hönans frihet skada tar,
Det händer nog på kuppen,
Men den, som lefver lugna dar,
Det är helt säkert tuppen. —
Men lätt från ämnet hoppa ju
Små hönor, som I veten,
Och kycklingarna kommo nu
Förstås uppå tapeten,
Och hon, som kacklat först bland dem
Och var så mån om tupp och hem
Och fast uti principen,
Hon nu sin sak i grund förstod
Och lät dem höra sin metod
Allt från de första pipen,
Hur hon dem gett edukation
Och aldrig tappat modet,
Hur de fått hållning och fason . . .
»För somliga», pep fru Kalkon,
»Det ligger uti blodet.»

Nu — fast det visar sämre smak —
Till tupparna vi vända,
Och där står glädjen högt i tak
Och fjädern uppå ända,
Tills slutligt någon föreslår,
Att man bör tacka, förrn man går.
Och äldsta tuppen stod en stund
Och ref med klon bak örat,
Och så han gol af hjärtans grund
För hvem, som ville höra't,
Och gjorde sig till allas tolk,
Precis som det går till bland folk.
Se'n gingo höns och tuppar hem
Att taga lilla luren,
Och det var kinkigt nog för dem
Att hitta in i buren.
Och hönan rent höll på få kramp
Och bli från sina sinnen,
När midt i natten tuppen damp
På golfvet ned från pinnen.
Och när på morgon sol'n gick upp,
Gol ej i byn en enda tupp.

En saga.*

Min lilla enkla saga, satt i sång,
Är inte lång
Och börjar som en riktig gammal saga:
»Det var en gång».

Det var en gång en park, så stor och skön,
På blomster rik och sköna rosenhäckar,
På friska källsprång, glittrande små bäckar,
Och marken var så frisk, så saftigt grön,
Och sekelgamla träd, fast evigt unga,
Där bildade en sval och skuggrik lund.
Hur ljufligt för den trötte att en stund
Få hvila ut sig där från dagens tunga
Och blommor se, som aldrig förr han såg!
Och när han åter måste ut i världen,
Hur skönt att kunna styrka sig till färden
Med vatten utur källans klara våg!

* Från år 1886.

En dag, bäst man om intet vet,
En skara valpar sluppit in i parken
Och foro rundt omkring och snokade på marken
Och gjorde mycken skada och förtret.
Så vildt de krefsade i blomsterkullen,
Med hvassa tänder betos blomstren af,
Och snart den låg där dyster som en graf,
Och stygga maskar krälade i mullen,
Och under ilsket gläfs, som valpar ha' för sed,
På allt de ville vända upp och ned
Och trifdes bäst att få i smutsen rota.
En i en ruskig trasa ref och slet,
En i en möjlig gammal »hasa» bet,
Och en sög musten ur en multnad knota.
Allt styggt och orent, som man förr ej sett,
Det drogs nu fram och lades midt på vägen,
Och vandrarn stod där ofta helt förlägen
Och knappast kunde tro, att han gått rätt.
Snart allting sköfladt och förhärjadt var
Af detta unga, oförskräckta släkte;
Dock stodo än de höga träden kvar
Och emot himlen sina kronor sträckte.
»Se barken murken är!» en liten skrek,
»Den där är ingen konst att fälla»,
Och alla nu i korus skälla
Och göra anlopp mot en ståtlig ek,

Och tänder höggos in i trädets stam,
Men då kom safven frisk och kraftig fram.
De märkte snart de små, att de ej råde
Att komma denna jätte uppå fall,
Och åter höjde de sitt gälla skall
Och väsnades så godt, som de förmådde,
Och den af dem, som skällde värst och gällast,
Han prisades som skickligast och snällast.
Och här min saga får ett snöpligt slut,
Ty valparna ha änn' ej drifvits ut.

Mammas Pelle.

Där först vår Pelle föres in på scenen,
Har han ännu ej hunnit fyra år,
Är tjock och fet, har gult och knollrigt hår
Och skära strumpor på de runda benen.

Hans mamma fått besök af några tanter,
Och ville nu, så högst förtjust och stolt,
Uti ett litet underverk till kolt
Sin gosse visa ifrån alla kanter.

Och han beundrad blef, det kan man veta,
Med Ack! och O! man skrek sig hes och trött,
Ja aldrig såg man väl ett barn så sött,
Och »ängel», »sockergryn», allt fick han heta.

Om hans förstånd nu mamma loftal håller,
Och alla äro ense däruti,
Att tydligt röjs ett blifvande geni
Uti hans barnsliga och näpna joller.

Och så till sist hans mamma tar för gifvet,
Att han en gång blir snillrik, skön och kvick,
Men för att visa, hur till sluts det gick,
Är detta lärorika stycket skrifvet.

* * *

O! hur föränderligt är allt på jorden!
Ja, man kan knappast fatta det en gång,
Men »ängeln» uti början af min sång
Är nu en ful och drumlig pojke vorden.

Ej längre byxorna få vara korta,
Men i en klunsig dräkt af korderoj
Med andra pojkar ses han »föra skoj»,
Och poesin den är ohjälpligt borta.

Och huru allting växlar färg med tiden!
Hans hår, som förr var så »gudomligt sött»,
Har fått en tydlig skiftning uti rödt,
Och näsan tycks en smula vänstervriden.

Af ödet grymt förföljd, vår stackars Pelle
Är aldrig utan lyten och skavank,
Får pannan sönderskrubbad mot ett plank
Och byxan sprucken på ett ledsamt ställe.

Och snillet sedan — ack! hvart tog det vägen?
Han troget kuggad blir hvartenda år,
Och lärarn säger, att han är ett »får»,
Och mamma känner sig så högst förlägen.

* * *

Ej barnens horoskop för högt man ställe,
Det rådet hvarje mamma af mig får,
Ty det kan hända, att till sist det går
Så grufligt ledsamt, som det gått med Pelle.

Till Julen.*

Htt år har åter flytt på snabba vingar,
Och snart vi tända våra juleljus,
Och samma fröjdebudskap julen bringar
Till nödens koja och den rikes hus.

Må vi ej glömma blott, när ljusen lysa,
Och brasan sprakar i vårt trefna hem,
Det finnes de, som hungra och som frysa,
Som vore julen icke till för dem.

Där sitter nu så mången stackars änka
Med sina små i fattigdom och nöd,
Som vore hulpen, om du ville skänka
En liten smula af ditt öfverflöd.

* Skrifvet till en aftonunderhållning till förmån för fattiga.

Du kan ej hjälpa *alla* dem, som lida,
Men drag till stacken blott ditt lilla strå,
Och du kan hjälpa till att glädje sprida
Och göra ljust i någon liten vrå.

Ja! låt oss lysa upp de mörka tjällen
Och bjuda glädjen in -- en sällsynt gäst --
Och låt oss tänka på, att julekvällen
Är framför alla andra barnens fäst!

Lär dina små på andra små att tänka,
Som icke deras glada lycka fått,
Och hvilken hjärtlig glädje det kan skänka
Att glädja andra och att göra godt.

Säg ej små barn, ni intet ha'n att gifva,
Om icke annat, så en leksak blott.
Ack, månget fattigt barn skall lyckligt blifva
Att få den lilla småsak ni försmått.

Sen efter ni och edra små kamrater
Bland gamla skatter, hopade i vrån,
En gammal docka, några tennsoldater,
En tafvelbok, som ni ha vuxit från.

Vi alla, höga, låga, unga, gamla,
Som i den fattige vår broder se,
Allt hvad vi kunna, vi tillhopa samla
Och så till jul'n med fulla händer ge.

Vi vilja lätta de betryckta sinnen
Och skänka tröst i fattigdomens natt,
Så att de arma små bland mörka minnen
Dock ha' *ett* minne, som är ljust och glatt.

Och i den kärlek, hvarmed vi dem värna
Och tända juleljus i deras hem.
De skola strålar se utaf den stjärna,
Som en gång lyste öfver Betlehem.

Moster Beatas jeremiader.

Man kan ju rent förtviflad bli
Åt *modets* makt i våra dagar.
Med obeveklig tyranni
Det styr oss efter sina lagar.

Det växlar utan rast och ro,
Vi sträfva med så godt vi hinna;
Men bäst vi oss moderna tro,
Vi oss på efterkälken finna.

Nej, fordom var det annat slag:
Då dugde kjol'n, af mormor lånad.
Nu — hvad vi skaffa oss i dag,
Ju knappast duger nästa månad.

Visst höja vi väl då och då
En svag protest mot galenskapen,
Men inför ett: »det brukas så»
Vi genast sträcka våra vapen.

Hur fullt ett mod sig än må te,
Var viss, att du det efterapar,
Om än, när du det först får se,
Du står där helt förskräckt och gapar.

Ja, Darwin har nog rätt däri,
Att ifrån aporna vi stamma,
Ty vi ej kunde värre bli,
Om vi en apa haft till mamma.

Med modet följer blindt vår smak,
Om ock vi åt vår dårskap skratta:
Än sätta vi en kudde bak,
Än ä' vi som ett bräde platta.

Nu med ett släp, som godt förslår,
Vi hålla torg och gator rena,
Och så kanske till nästa år
Skall kjolen sluta midt på bena.

I omkrets som en mindre sal
Ibland i krinolin vi sväfva;
Härnäst liksom ett klockfodral
Vi streta fram i kjolar snäfva.

En flora öfverdådigt rik
Ibland vi lasta uppå hatten.
En annan gång med fågel-lik
Den pryds, till ögonfröjd för — katten.

Än tornlikt hög, än låg och platt,
Än stor, än mikroskopiskt liten,
Den ofta synes mer besatt
Än all den öfriga habiten.

Än af båd' sitt och andras hår
Man uppå hjässan reser stacken,
Och än helt anspråkslöst man går
Med blott en liten lök i nacken.

Ej fler exempel nu jag ger,
Fastän jag kunde tusen gifva.
Jag öfverlämnar det åt er,
Som därom bättre kunna skrifva.

Farfars klagan.

Uti länstoln i sin vrå
Farfar sitter böjd och grå
Och sin tidning läser,
Men med harm han innan kort
Slänger bladet från sig bort
Och sig häftigt reser.

»Jämt om brott man läsa får,
Det blir värre år från år»,
Så den gamle klagar.
»Ingen tro och heder finns,
Ack! hur' olik, hvad jag minns
Ifrån forna dagar.

Högt man lefver på kredit,
Eger oftast ej en bit
Utaf hela stâten,
Och hvad njuter man därvid,
Då man lugn och samvetsfrid
Måste ge på båten?

Rutten kärna, granna skal,
Falskhet bakom fagert tal,
Svek, där ingen tänkte.
Den man litat på som berg,
Där fanns endast rost och erg
Bak' det guld, som blänkte.

En, tills han blir lagd på bår,
Lyckas uti många år
Draga folk vid näsan,
Med beröm hans minne höljs,
Och af hela sta'n han följs
Vid den sista resan.

Sorgsna miner, hvart man ser,
Flor på fanor och banér,
Granna tal vid grafven,
Kransar, ståt och elegans,
Sedan upptäckt och balans,
Barn vid tiggerstafven.

Hvart man skådar, strid och kif,
Ingen tanke på ett lif
Sedan efter detta.
Om man någon motgång mött,
Om man blir på lifvet trött,
Själff man punkt vill sätta.

Skall det usla, som jag ser,
Växa till allt mer och mer
Och förpesta tiden,
Eller törs jag tro uppå,
Att det goda dock skall gå
Segrande ur striden?»

Och sitt rum med stora steg
Farfar mätte änn', men teg,
Ej ett ord han sade.
Men, som om han fått ett svar,
Öfver pannan hög och klar
Sig en ljusning lade.

En hönas sorger.

Fabel.

Uti en by nå'nstans hvar hälst man vill,
Ty namnet gör ju ej en smula till,
Det fanns en höna, olik alla andra.
Man genast såg, hon var af »bättre slag»,
Hon rörde sig med ett förnämt behag,
I hennes hållning intet fanns att klandra.

Hon gick så stolt med näbben emot skyn
Ibland de »lägre» hönsens skara,
Och njöt vid tanken på att vara
Förnämsta hönset uti byn.
Hon sina höga anor kände
Och visste, att hon blifvit kläckt
Uti en »spansk» och nobel släkt,
Fast henne den malören hände,

Att uti hennes ungdoms vår
Man henne bort till landet sände.
Hon fäller mången bitter tår
Vid tanken uppå forna tider,
Men lugnar sig, då hon omsider
En ståtlig tupp till make får,
Som, efter hvad man allmänt säger,
En sådan präktig sophög äger
Och ymnig tillgång hvarje dag
Till läcker spis af alla slag.
Men högst af allt det henne gläder,
Att från de andra skild hon är:
Så nobel färg på hvarje fjäder
Ej någon annan höna bär.
Att därför deras afund väcka
Hon går ibland på vägen ut,
Och någon gång till bondbyns slut
Sin promenad hon brukar sträcka.

En dag, då solen sken så grannt,
Att hennes fjäderdräkt förgylldes,
Af stolthet hennes hjärta fylldes,
Och hon klef ut på vägens kant.
Hon bligade till gärdsgål'n upp
Och sade till sin kära tupp:

»Jag tror, att jag en stund mig vädrar
Och visar mina sköna fjädrar.»
Och tuppen, artig mot sin fru,
Höll med och sa' »kukeliku».
Och så en stund i ro förflutit,
Och tuppen på sitt ena ben
På gärdsgål'n uti solens sken
Utaf naturens skönhet njutit,
Då hastigt skrämmd vår kära tupp
Ifrån sin hvila flaxar upp,
Det är hans egen fru, som kacklar.
I full förtviflan, som han hör,
Hon ropar: »Ack, jag dör, jag dör!»
Och utåt vägen fram hon vacklar.
Man tuppens ångest nog förstår,
Han rifver fjädern af — i brist på hår —
Och skyndar ned på vägen till sin maka.
»Ack», jämrar hon, »hur snart den flyr vår fröjd!
Nyss gick jag härifrån så glad och nöjd,
Och nu jag vänder full af harm tillbaka.»

Och förr'n han hindra det förmår,
Till stackars tuppens skräck och fasa
Hon handlöst faller som en trasa
Omkull på vägen, där hon står.

Från diket tar han i sin näbb små skvättar
Och blöter henne duktigt gång på gång,
Tills ändtligt från en vanmakt lång
Hon kvicknar till, med benen sprättar
Och för sin häpna tupp berättar:

»Du vet», hon säger, »att jag vågat hysa
Den tanken, att i hållning och i grace
Så tydligt röjts min högst förnäma race,
Att jag var född att bland de andra lysa.
Om mina fjädrar har man alltid sagt,
Att ingenting kan likna deras prakt,
I detta har jag sett min högsta ära.
Ifrån de andra skilde jag mig bjärt,
Hos dem hvad simpelhet från näbb till stjärt,
Hur tarflig är den fjäder, som de bära!
Men hör, hvad fasligt, som i dag mig händt,
Jag darrar än, så fort jag därpå tänker.
Så snart där borta jag om hörnet vändt,
Jag något ser, som grannt i solen blänker,
Jag närmar mig — hu! hvad förskräcklig syn —
Ty där framför mig står en annan höna
Med fjädrar lika lysande och sköna.
Jag är ej mer den grannaste i byn!
Hvem undrar väl, att jag af vrede lågar,
Då detta oförskämda djur
Båd' uti fjädrar och figur

Mig likna vågar?
Jag ingen glädje mer på jorden har.»

»Min pulla, lugna dig!» blef tuppens svar.
»Du har din 'ställning' och din sophög kvar.»

I sommarvärmen.

Gräset kittlar mig i nacken,
Vinden smeker mild och ljum
Och jag ligger uti backen,
Nöjd och lat och sommardum.

Ser utöfver äng och gården
I den varma julidag,
Tycker, att i hela världen,
Ingen mår så godt som jag.

Knappt jag orkar — himlen vete —
Sätta hop en rimmad fras,
Lättjefullt på sommarbete
Gå båd' jag och min pegas.

Hur jag njuter, du ej anar:
Marken är så mjuk och len,
Skuggan utaf höga granar
Dämpar solens klara sken.

Sommarmoln som lätta segel
Gå på himlens blåa ring,
Insjön ligger som en spegel,
Fåglar kvittra rundt omkring.

Bortom ängar, fält och kullar
Skymta bondbyns mörka tak,
Och ett väldigt hölass rullar
Vägen fram i sakta mak.

Där en ko i sol'n sig gassar
Under ljufligt drömmeri.
Kära kossa, hvad du passar
Dråpligt i min poesi!

Nedanför syns hela svärmen
Utaf fjäderkolonin,
Tuppen uti sommarvärmen
Gal, jag tycker, med sordin.

Hvilka sköna sommardagar,
Hvilken ljuflig frid och ro!
Stackare! jag er beklagar,
Som i torra staden bo.

Du, som än ej flytt till landet,
För din tröghet själf dig skyll,
Då du kunde, som jag kan det,
Lefva midt i en idyll.

Ett julkalas på landet.

(För trettio år sedan.)

Det är bjudning på jul'n hos den rike patron,
Och släde på släde hörs stanna vid bron
 Uti kvällen.
Och herrar med pälsar och fruar med tross
Nu landtliga pigor försöka ta' loss
 Utur fällen.

Och detta är socknens förnämaste hus,
Så ståtligt de lysa af lampor och ljus
 Alla fönster.
Och herrn har sig skaffat ett namn på sin trakt,
Och frun uti husliga dygder man sagt
 Är ett mönster.

Patron har de grannaste oxar och fän,
Och mycket beröm han i hela sitt län
Fått för rasen.

Och rundtom på möten med kräken han for,
Och se'n han fått priser för oxar och kor,
Fick han vasen.

Och där ser man sonen, ett frö till patron,
Och dottern, som nyligen lämnat pension
Uti staden:

För honom re'n flickorna göra sig till,
Och fröken kan välja, det sägs, hvem hon vill
Uti raden.

Och nu i salongen hvad hälsning och krus!
Där fruarna sitta som nytända ljus
Uppå stolar.

Och en »hennes nåd» och en adelig tant,
De sitta i soffan och lysa så grannt
Liksom solar.

Och där är artisen, som kommit från sta'n,
Som hundrade gånger ur pannan om da'n
Stryker manen.

Af kropp har han just inte någonting alls,
Och hufvudet bär han på gängliger hals
Liksom svanen.

Han målat patronens och frökens porträtt,
Som sitta i ramar i fruns kabinett
Öfver släkten.

Och älsklig är fröken, patron är kavat,
Och vasen han bär uti största format
Uppå dräkten.

Och flere patroner man ser här förstås,
Fast icke så prima som värden gunås,
Men sekunda.

Och fruarna ge som värdinnan ej »ton»
Men alla de äro i samma fason
Af rotunda.

Och där sitter länsman så rak på sin stol,
Och klockar'n, som spelar så bra på fiol
Och på harpa.

Och klockarens fru sitter bortglömd i vrån,
Men ögonkast skickar hon ut därifrån,
Som ä' skarpa.

Där skrifvare ser man från närmaste bruk
Med snodda mustascher och oljad peruk
Uti salen.

De dofta så skönt utaf mysk och essence
Och tänka sig föra med stor elegans
Uppå balen.

Och där står så munter och glad ingeniörn,
Som vågat sig fram uti fröknarnas hörn
För att skämta,
Och två kandidater så lärda från sta'n,
Som artigt patronen förut under da'n
Låtit hämta.

Och jungfrur nu komma med te och med dopp,
Som staplats så skyhögt på brickorna opp
För att bjuda.

Och sedan man druckit i ordning och tur,
Från salen en vals i den muntraste dur
Börjar ljuda.

Och flickornas hjärtan så vildt börja slå,
Fast liknöjdt de alla, hvaren ur sin vrå,
Söka titta.

Ack, hållre de kommit på balen ej alls,
Om de denna första förtjusande vals
Finge sitta.

Men ändtligen blir hvarje tärna så nöjd,
Och mammorna nu utaf döttrarnas fröjd
Kunna njuta.

De mönstra så ifrigt de dansandes led,
Men gubbarna dra' sig till smårummen ned
För att tuta.

Och dansen den fortgår så muntert och gladt,
Där blanda sig utrop och klingande skratt
I musiken.

Men fruar kring salen sig satt som en krans,
Och där skall jag säga det går som en — dans
Med kritiken.

De unga sig roa på ungdomens vis,
Små skrifvare visa, att de för kurtis
Ha begåfning.

För dottern i huset slår skarpt ingeniörn,
Och fruarna hviska i vråar och hörn
Om förlofning.

Och långt fram på natten serveras supén,
Då gubbarna komma på sviktande ben
Och ä' röda.

De äro så glada och fulla af skämt,
Men konstigt mot väggar och dörrar alltjämt
De sig stöda.

De skina — af sällhet och lycka en bild —
Och döttrarna få sig en hälsning så mild
Utaf pappa.

Och mamma, som låtsas, att intet hon sett,
Men glad och belåten mot gubben sin lett,
Vill han klappa.

Och bordet det dignar af rätter och mat,
Där julskinkan tronar så stolt på sitt fat
Bredvid steken.
Och julölet skummar i kannor och glas,
Så nog går det lätt att på sådant kalas
Bli på kneken.

Så bordet tas bort, det blir afröjdt i sal'n,
Och nu ännu muntrare fortsätter bal'n,
Se'n man hvilat.
Hur tiden den flyger — snart klockan är tre,
Och ungdomen blir helt förvånad att se,
Hur den ilat.

Och papporna komma så sömniga nu,
Och hvar och en söker ta rätt på sin fru,
Om han kan det.
Och flickorna trötta sig ena däri,
Ej någon sig tänkt det så gladt skulle bli,
Som hon fann det.

Och bort fara slädar i ilande fart,
Och gubbarna nicka och falla så snart
Uti drömmar.
Men Brunte förstår nog, hur roligt man haft,
Han känner, att husbond' ej håller med kraft
Sina tömmar.

Men ändtligt, när visaren pekar på fem,
Man stannar så frusen och trött vid sitt hem
Framför trappan.
Och pappa far upp, efter piskan han ta'r,
Men lugnt ligger denna på landsvägen kvar,
Där han tappa'n.

I telefon från Mars.

I Idun häromda'n jag läste
Förtjust, hur det går till på Mars,
Min gubbe indignerad fräste,
Det stötte på patrull bevars.

Men jag låg hela natten vaken,
Den tanken gaf mig ingen ro.
Hur skulle man få ljus i saken,
Då dit ej leder någon bro?

Men snillet intet hinder stäcker,
Jag funnit upp en telefon,
Som ifrån Mars till jorden räcker,
Med liten »anhalt» uppå mån'.

Så snart jag ej har annat göra,
Gunås — det räcker till, man vet —
Så lyssnar jag med lur för öra
Till nytt ifrån en ann' planet.

Här om vårt »prat» jämt männen bråka,
Och vi få finna oss däri,
Men lika lifvade att språka
Ä' fruarna på Mars som vi.

Där kvinnan tagit hand om staten,
Som är ett hushåll ju i stort,
Hon hinner ändå laga maten,
Ty där går allt så lätt och fort.

Och männen våga aldrig kinka,
Men ta' så tacksamt, hvad de få,
De mest få äta spickeskinka,
När fruarna på riksdä'n gå.

Så fromma sitta de och nöjda
Förutan både punsch och kort
Och så hjärtinnerligt sig fröjda
Åt allt hvad deras fruar gjort.

Där hvarje man är öm och trogen,
Arbetare såväl som prins,
Och aldrig går han uppå krogen,
Därför att ingen krog det finns.

Och på teatrarna i staden
Blott idel storverk männen se,
De skulle svimma hela raden
Vid synen af vår varieté.

Jag sporde, om de finge röka
Sin pipa och sin cigarett.
Det svartes, att de tänkt försöka,
Men måste tvärt slå till reträtt.

Men ändå slippa de ej lukten,
Den kommer från vår jord, man vet,
De undra, hur det är med tukten
Bland herrarna på vår planet.

Jag teg, som godt man kan begripa,
Mot männen ökades mitt groll,
Där låg min gubbes gamla pipa
Och doftade på långa håll.

Att pengar sköta de ej passa,
Af dem de knappast se en skymt,
Och därför ej med någon kassa
En herre uppå Mars har rymt.

Och när med fru han sig »fournerar»,
Omyndig blir han samma dag,
Hon med hans egendom huserar
Och råder efter sitt behag.

Men läsa får han och studera
Och bilda sig på alla sätt,
Och därför har han säkert mera
Än våra herrar utaf — vett.

Där endast kvinnor ordnar bära;
De ville männen ge, bevars,
Men sägas må till deras ära,
Då skämdes herrarna på Mars.

* * *

Nu höras orden mer ej klara,
Det surrar blott i telefon,
Det måtte några fruar vara,
Som stå och slamra upp' i mån'.

Iduns frågor.

Den klagan hörs båd' först och sist,
Att i vår tid är faslig brist
På hvad man kalla plär förmågor,
Men döm ej tiden ohörd blott,
Ty jag en annan tanke fått
Vid läsning utaf »Iduns» frågor.

Jag funnit där en verklig skatt,
Och därför jag i rim dem satt,
Förr'n tiden dem i glömska höljer,
Och fast en annan form de ha,
Är innehållet lika bra
Och lyder ungefär som följer:

Jag är uti så stort behof
Att få ett riktigt mönsterprof
På mellanspetsar, vackra, breda.
Ack! den som ömmar för min nöd,
Jag vore tacksam till min död,
Om hon vill sända det till

Beda.

Jag draperier ville ha
För fönstren, men det går ej bra,
Och jag har gjutit tårefloder.
Kan någon råda mig på fläck,
Hur jag skall ordna deras veck,
Så skrif till

En bekymrad moder.

Min fästman skall en julklapp få,
Men jag kan inte hitta på,
Hvad jag till honom kunde skicka.
Bland Iduns läsare kanske
Att någon kan ett råd mig ge
I bref till

Nyförlovvad flicka.

Jag nyss ett täcke stickat ut,
Men vet ej alls, hur jag till slut
I kanten väl det skall ornera.
Jag grubblat hela veckan mest,
Om spetsar eller frans är bäst.
För svar så tacksam vore

Vera.

Jag spruckna, röda händer har,
Och ingen salva på dem tar,
Hvar skall väl någon bot jag finna?
Och därför jag så varmt vill be:
Om någon ett recept kan ge,
Så skrif till

»Bittert pröfvad kvinna».

Fast ännu allt är godt och väl,
Jag fruktar och med största skäl,
Min fästman ämnar svartsjuk blifva.
Gif råd, om blott uppå en rad,
Ej mera tacksam eller glad
Kan någon därför bli än

Viva.

Får jag om en beskrifning be
På något klart och godt gélé
Och någon billig sockerkaka,
Och så mot vårtor någon kur,
Och emot hår, som faller ur!
Skrif svaret till

En lycklig maka.

Mitt barn, som annars är så sött,
Har hår, som är så gruffligt rödt,
Säg, kan man väl bli af med färgen?
Skall lungmos lagas till med smör?
Hvad heter den kompositör,
Som skref »Min lilla vrå bland bergen»?

* * *

Ja, ännu mer af samma slag
Jag kunde gifva er i dag,
Om blott jag orkade och ville.
Hvad fröjd att göra få det rön,
Att ännu hos vårt täcka kön
Man träffar på så mycket snille.

Jag ägna vill min poesi
Till dem, som med så stort geni
I »Idun» frågor ständigt gifva.
De roat mig af hjärtans grund
Och skänkt mig mången munter stund
Och — inspirerat mig att skrifva.

Vargen och vipan.*

Fabel.

Så långt tillbaks i tiden
Som tanken knappt kan gå,
När djuren kunde tala
Och tänka och förstå
Och voro goda vänner,
Fastän af skilda slag,
Och fullt ut lika kvicka
Som män'skorna i dag:

* Föregående stycke, »Iduns frågor», som från tidningen Svea infördes i »Damernas egen tidning», Idun, framkallade flere svar, bland andra ett på värs af »Anna-Lisa». Hufvudinnehållet af detta är återgifvet i vipans strafftal till vargen i slutet af fabeln. På »Anna-Lisas» svar följde ett genmäle på värs af Snorre. Förelärande fabel, som var ämnad att vara en resumé och avslutning af striden, har endast varit införd i tidningen Svea.

Då hände sig, man säger,
En ljuflig aftonstund,
Att skogens djur sig samlat
I paradisisk lund;
Dock blott det täcka könet
Man där församladt såg
— Det andra spelte vira
Och lade tull på råg —
Och midt i klungan satt där
En snäll och vänlig fé,
Och goda råd den arma
Åt alla skulle ge.

Fru Spindel ber om knytning
På någon »stilig» väf,
Och om recept på hönsragout
Ber hennes nåd von Räf.
Om råd ber Hönan, ty herr Tupp
Är ju så grymt jaloux,
Hon får ju icke ta' emot
En enda billet doux.
Han kunde, tycker hon ändå,
Ta' saken mer på skämt,
Ty något roligt bör man ha,
När man skall värpa jämt.

Hur man skall få sin lilla päls
Rätt silkeslen och fin,
Och hvad slags borste man skall ha,
Det vet ej Fru Kanin.
Om råd Fru Hare ber, hvad hon
Skall ha till middagsmål,
När masken är så svår i år
Att vilja gå på kål.
Och Råttan ber att veta få
En sak, som henne kvalt,
Hon vet ej alls, hvad hon skall ge
För gammal ost betalt.

Fru Kråka kraxar till så hest
Och ber, att hon nå'n gång,
Om någon har dem, noter får
Till fröken Lärkas sång.
Fru Sparf ej vet, hvar hon sitt bo
Skall bygga på för kvist,
Ty kanske nu är annat mod,
Än när hon byggde sist.
Fru Mygga för sin verksamhet
Ej vet sig något fält,
Och om ej män'skan skapas snart,
Så dör hon utaf svält.

De täcka damer sladdrade
Helt ifrigt om hvarann,
Och att nu féen blef trött till sist,
Man ej förtänka kan.
Men bakom busken lyssnade
En gammal grånad varg.
I början skrattade han godt,
Men sist så blef han arg.
»Nej aldrig», sa' han för sig själf,
»Jag tänkt mig något slikt,
Men när man ej kan tänka själf,
Är fråga mycket vigt.»
Så steg han fram och hälsade
Helt pryddligt och korrekt;
Han brillor hade på sin nos
Och gråmelerad dräkt.
Han bockade och harskade
Och höll en nätt harang,
Men inte kan jag säga just,
Det var en komplimang.
Det honom rent omöjligt var
Att kunna låta bli
Att säga dem sin mening ut
Med artig ironi.

Men knappt han hade slutat
Sitt lilla nätta tal,
Förr'n ibland alla damer
Gick hviskning om »skandal
Då sjöng en liten vipa
Så näpet ifrån gren:
»Var tyst, du gamla bitvarg,
Hvad är väl du för en?
Blott bitter afundsjuka
Dikterar dina ord,
Ty ingen maka har du,
Som sitter vid ditt bord.
Du ingenting begriper,
Fastän du vis dig tror,
Där ensam bort i skogen
Du i din kula bor.»

Hon var så stolt den lilla,
Och gjorde sig så rar:
Hon hade söta ungar
Och liten vipefar.
Så gick hon på och drillade
Och lade ut så grannt,
Och alla damer tyckte, att
Hon talade så sannt.

Vår varg var högst generad
Att med en dam få gräl,
Han visste ju, han ville
Så innerligen väl,
Och se'n han nu förklarar sig
På allra bästa sätt,
Och det ej heller hjälpte — då
Så slog han till reträtt
Och brummade, när bort han sprang
Igen till sina snår:
»Så går det, när man tala vill
Till folk, som ej förstår.
Och aldrig mera i mitt lif
Jag gör mig väl så grön
Att tala ett förnuftigt ord
Till detta täcka kön.»

Telegram
till ZACHARIAS TOPELIUS

på hans sjuttionde födelsedag.

Hn hälsning vi dig sända
Uti din ålders höst.
Tack för hvar ädel tanke
Du tändt i unga bröst!
Tack för de rena fröjder,
Du våra barn beredt,
För alla ljufva stunder,
Du oss och dem har glädt!
Och fast de sjutti åren
Den käre skalden nå,
Vi tro, att han bär våren
Inom sitt bröst ändå.
Så gif af sång och saga
Oss mången pärla än!
Gud skydde och bevare
Vår finske barnavän!

Epigram.

Ä' barnen kvicka, då är saken klar,
Då brås de då så visst på kära far.
Men råka de bli dumma,
Ja, då är skälet lika klart och visst,
På syndabockar är det aldrig brist,
Då brås de på — »min gumma».

Så går det till.

Han tog ett ömt farväl utaf sin lilla skatt:
»Min älskling, om det händer, att
Jag ute blir i kväll, ett bref jag hem skall skicka.»
»Min vän», hon svarar, »gör dig ej besvär,
Det helt och hållet öfverflödigt är,
Jag brefvet redan sett uti din ficka.» —

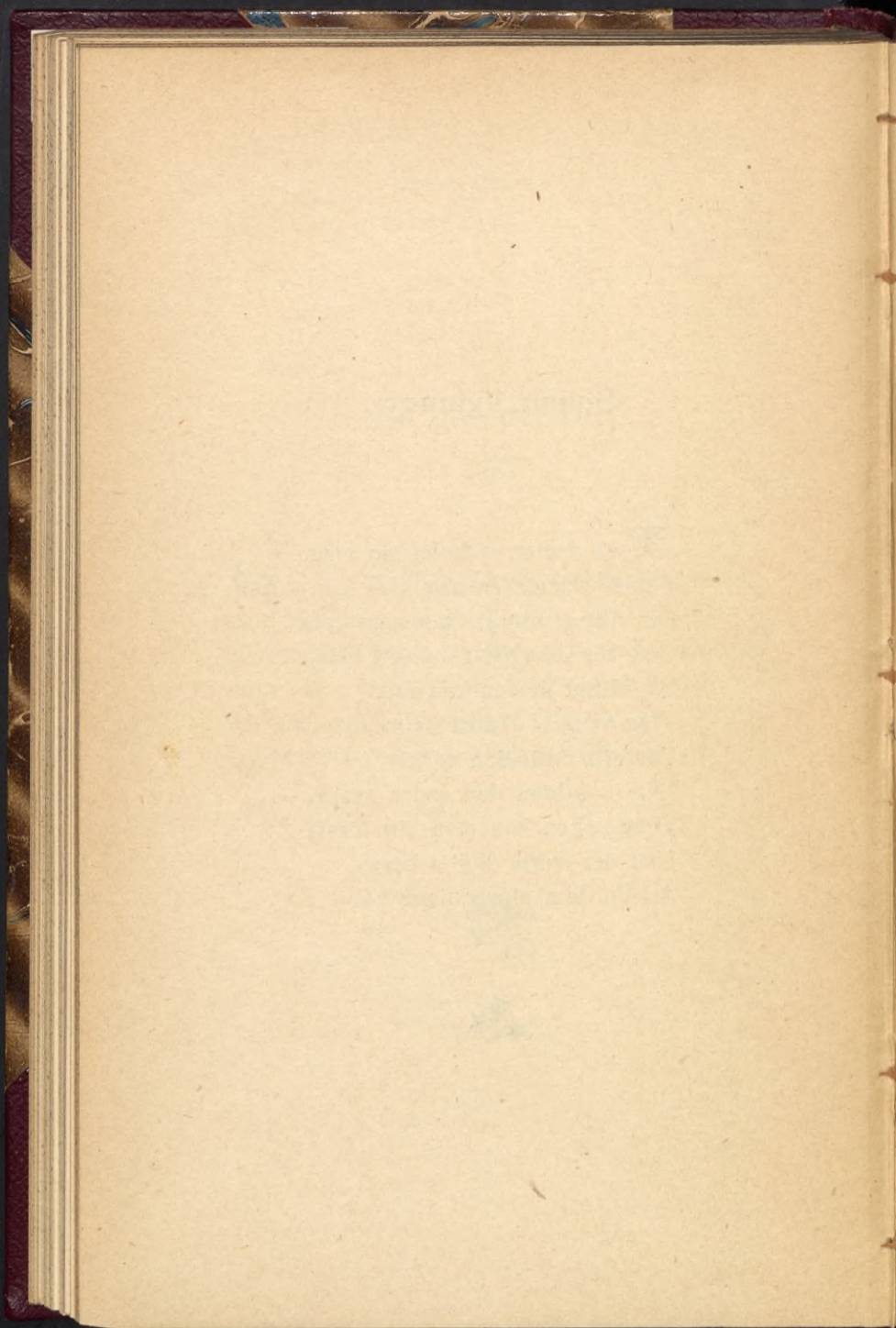

»Sanna kvinnor».

Få damer af koleriskt slag
I träta råkade en dag
Om något viktigt, kan man veta.
Och när de blifvit duktigt heta,
Så häftigt ut den ena for:
»Jag ville ej i dina skor
För allt i världen vara!»
»Nej» — hörs den andra svara —
»Den saken kan man lätt förstå
Utaf det enkla skälet bara,
Att du dem aldrig finge på.»

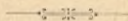

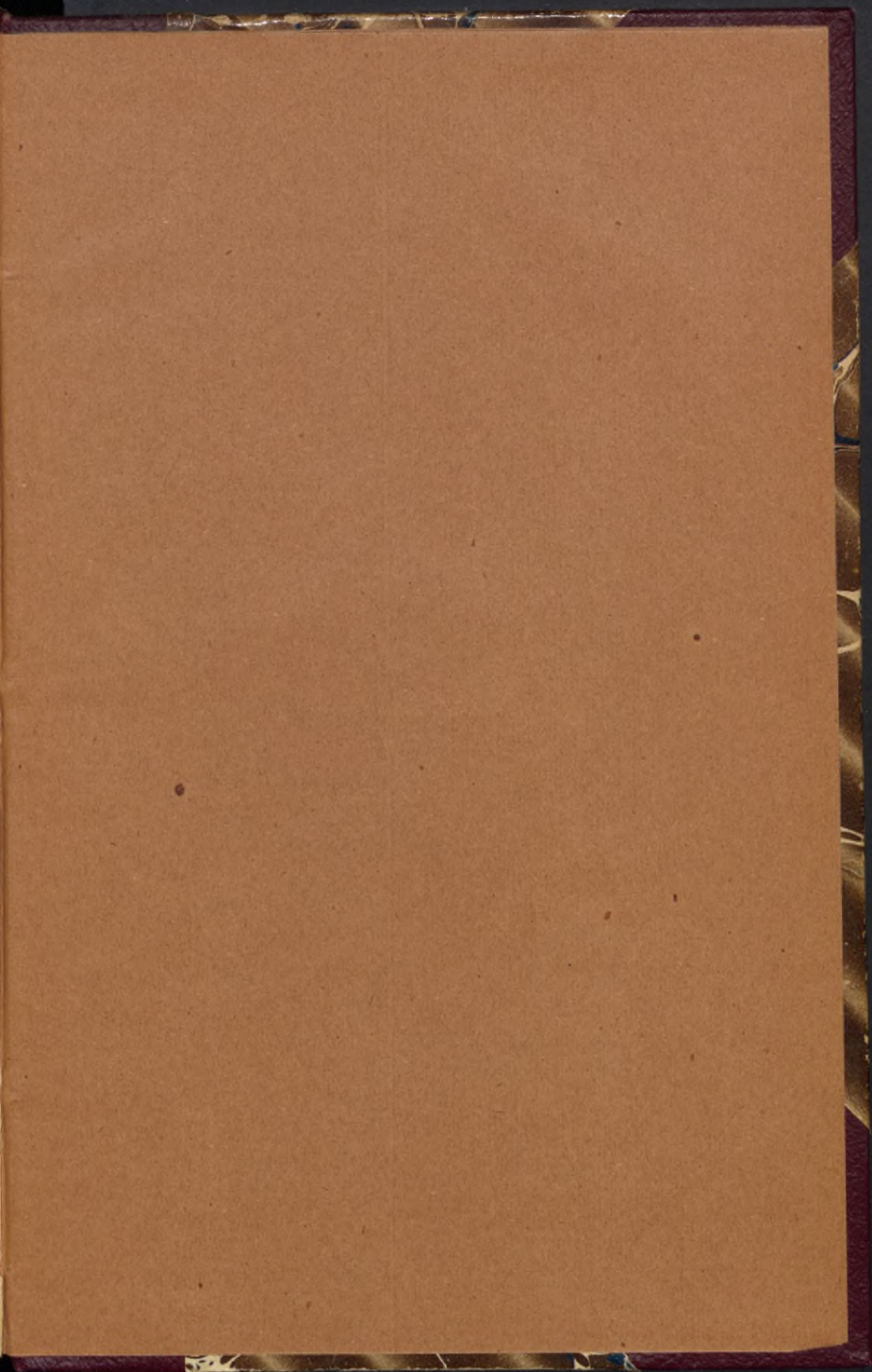

Innehåll.

	Sid.
Förord	3
Till herrar kritici	7
En dröm (i taxeringstiden)	8
När herrskapet X. flyttade från orten	14
Balens drottning	20
Har ni hört?	23
Kalaset	28
En ny uppfinning	33
I gamla hemmet. En julbild	36
Förr och nu	42
På banad stig	49
Småstadslif	53
En ny reform	58
En husmors bekymmer i sommarvärmen	62
En dröm	67
Sådant händer	74
Ett kafferep	78
Ett märkligt fynd	82
När vi få vingar	90
Trotjänarinnan	93
“En mänsklighetens välgörare”	97

	Sid.
En husmoders vårvisa	101
Sommarlif	105
En fäst i hönshuset. Fabel	111
En saga	117
Mammas Pelle	120
Till julen	123
Moster Beatas jeremiader	126
Farfars klagan	130
En hönas sorger. Fabel	134
I sommarvärmen	139
Ett julkalas på landet	142
I telefon från Mars	150
Iduns frågor	155
Vargen och vipan. Fabel	160
Telegram till Zacharias Topelius på hans sjuttionde födelsedag	166
Epigram	167
Så går det till	168
Sanna kvinnor	169

6000191443

Göteborgs universitetsbibliotek

